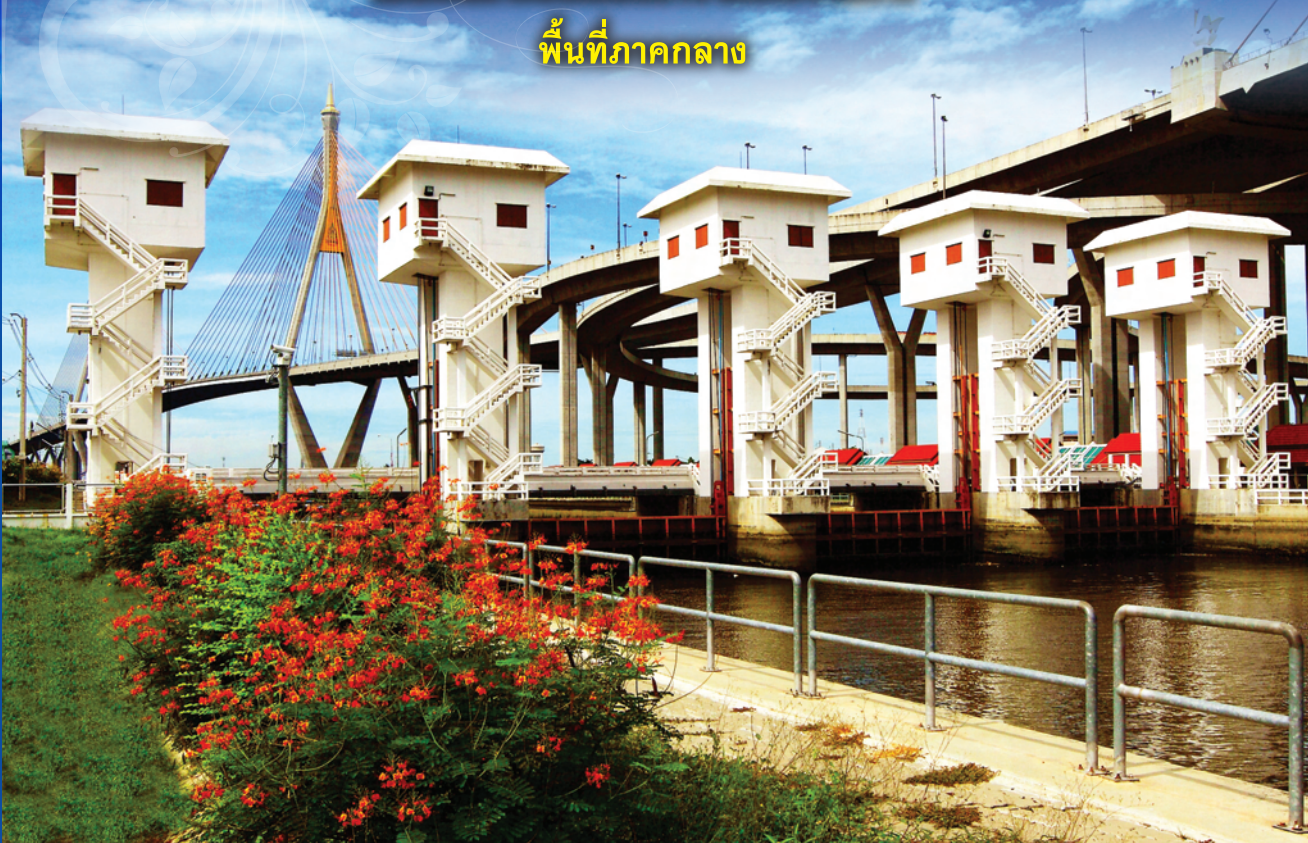

เที่ยวตามพ่อ

ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
พื้นที่ภาคกลาง

คำนำ

หนังสือ “เที่ยวตามพ่อในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริพื้นที่ภาคกลาง” สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้จัดทำขึ้น จำนวน ๒ เล่ม ได้แก่ “หนังสือเที่ยวตามพ่อในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริพื้นที่ภาคเหนือ” และ “หนังสือเที่ยวตามพ่อในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริพื้นที่ภาคกลาง” ซึ่งทั้ง ๒ เล่มนี้ มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการสื่อให้สาธารณชนได้รับทราบถึงความสวยงามและผลสำเร็จที่เกิดขึ้นในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ในแง่มุมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงพัฒนาที่หากผู้ใดได้เดินทางผ่านไป และได้เข้าเยี่ยมชมจะได้สัมผัสถึงความสวยงามที่มาจากหลักการทรงงานด้านการพัฒนาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ ไม่เพียงเท่านั้น ในหนังสือฯ ทั้ง ๒ เล่มนี้ ได้รวบรวมแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ของจังหวัดต่างๆ ที่ได้นำเสนอพร้อมกับการเดินทางที่จะเข้าไปในสถานที่นั้นๆ ได้โดยไม่ยาก อันเป็นการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินอกแ่งมุม ซึ่งไม่เน้นวิชาการมากนักแต่ต้องการจะสอดแทรกการเข้าไปสัมผัสได้อย่างง่ายๆ และเกิดความประทับใจไม่รู้ลืม การจัดทำหนังสือฯ ในครั้งนี้ สำนักงาน กปร. ได้รับความร่วมมือจากคุณณศ งามสม นักเขียนจากนิตยสาร อสท. และคณะพวกพ้องที่มีความชำนาญในการสื่อสารในแง่มุมที่มีเอกลักษณ์เน้นความสวยงามเรียบง่าย โดยใช้ภาพเป็นตัวสื่อความหมาย พร้อมเรื่องราวที่น่าสนใจในแต่ละแห่ง

หนังสือ “เที่ยวตามพ่อในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริพื้นที่ภาคกลาง” ฉบับนี้ ได้นำเสนอสถานที่ต่างๆ ใน ๕ จังหวัด ได้แก่ สมุทรปราการ นครนายก ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และจันทบุรี เพื่อเป็นสถานที่ตัวอย่างในการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แบบเรียบง่าย และสามารถจะเดินทางด้วยตนเองได้ไม่ยากนัก ซึ่งจะมีอะไรบ้างนั้นคงต้องติดตามในหนังสือฉบับนี้ และหากได้ไปสัมผัสตามสถานที่ต่างๆ ที่ได้นำเสนอ จะเกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น

สำนักงาน กปร. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือฯ เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้อ่านและรักการอ่านและที่สำคัญได้เกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้แนวพระราชดำริเพิ่มขึ้นด้วย สุดท้ายนี้สำนักงาน กปร. ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนและผลักดันให้หนังสือฯ ฉบับนี้ จัดทำได้อย่างสำเร็จครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

กลุ่มประชาสัมพันธ์
สำนักงาน กปร.

สารบัญ

ภาคกลาง

สมุทรปราการ

ทางน้ำเปลี่ยน ชีวิตเปลี่ยน

๓

นครนายก

น้ำแด่ชีวิต

๑๗

ฉะเชิงเทรา

ขุนเขาไม่ถูกลิ้มเลียน

๒๙

ชลบุรี

เรื่องราวของคน หมี และทะเล

๔๓

จันทบุรี

ในน้ำมีป่า ในนามีกุ้ง

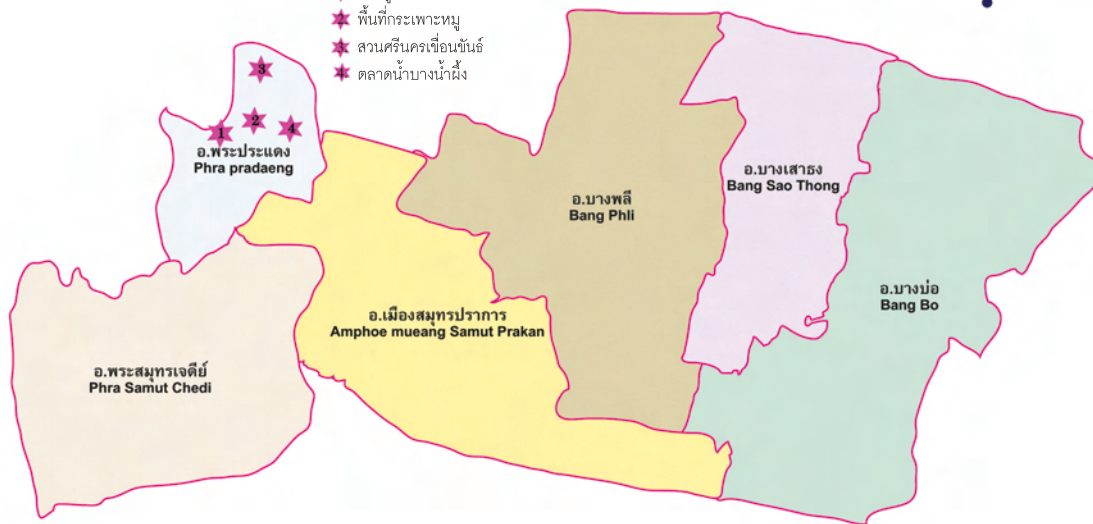
๕๗

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรปราการ

- ★ ประดูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์
- ★ พื้นที่กระเพาะหมู
- ★ สวนศรีนครเขื่อนขันธ์
- ★ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

สมุทรปราการ ทางน้ำเปลี่ยน ชีวิตเปลี่ยน

ประตูน้ำคลองลัดโพธิ์

สะพานวงแหวนอุตสาหกรรมได้ระดับสูงขึ้นไป แม่น้ำเจ้าพระยาทอดโค้งอยู่เบื้องล่าง ทว่านั่นก็ยังไม่ใช่ความสูงที่จะมองเห็น “กระเพาะหมู” เหมือนอย่างในแผนที่ทางอากาศ

“กระเพาะหมู” คือพื้นที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเมื่อ

ดูจากแผนที่ทางอากาศ นอกจากจะมีรูปร่างเหมือนกระเพาะหมูจริง ๆ แล้ว ยังจะได้รับความจริงอีกข้อหนึ่งคือ หากปราศจากแม่น้ำเจ้าพระยาล้อมรอบ พระประแดงควรเป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเส้นรอบวง ๑๘ กิโลเมตรของกระเพาะหมูนั้น ตกอยู่ในวงล้อมของกรุงเทพมหานคร แทบทั้งหมด

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

มีเพียง ๖๐๐ เมตรเท่านั้นที่เป็นคอคอดเชื่อมกับจังหวัดสมุทรปราการซึ่งเป็นพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการบรรเทาปัญหาน้ำท่วมให้แก่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรปราการ โดยปัจจุบันได้ทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์แล้ว

เมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริที่จะทำในพื้นที่กระเพาะหมุกกลายเป็นพื้นที่สีเขียว ดังนั้นพื้นที่นี้จึงกลายเป็นปอดของกรุงเทพมหานครไปโดยปริยาย

๒.๒

สะพานวงแหวนอุตสาหกรรมทอดลงสู่ถนนสุขสวัสดิ์ ระหว่างทางนั้นจะผ่านประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ยกระดับคุณภาพชีวิตของทั้งคนกรุงเทพมหานคร และคนพระประแดง เพราะเมื่อคลองที่แห้งเล็กที่ต้นน้ำได้รับการขุดลอกและขยายขนาดออกไป จากคลองตื้นเขินที่กว้างเพียงสิบกว่าเมตรก็กลายเป็นทางลัดที่ย่นระยะทางในการระบายน้ำเหนือที่ไหลบ่าเข้ามาท่วมกรุงเทพมหานคร

วัชร เต็มวรรณภัทร์ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลทรงคนองบรรยายให้คณะผู้มาเยือนฟังว่า “สมัยก่อนเวลาน้ำท่วมแทบจะทุกที่ที่ฝนตก รถก็ติดยาวเป็นกิโล เพราะคนรอจะขึ้นเรือข้ามฟาก”

เมื่อเดินเข้าไปในสำนักงานควบคุมประตูน้ำ หน้าจควบคุมแสดงภาพการปิดเปิดประตูระบายน้ำตามระดับน้ำขึ้นน้ำลงในแต่ละวัน เพราะบริเวณนี้อยู่ใกล้ปากอ่าวจึงได้รับอิทธิพลจากน้ำขึ้นน้ำลงโดยตรง จึงจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการอยู่ตลอดเวลา

หากมาเยี่ยมชม จะทำให้รู้ว่า นอกจากทำหน้าที่เป็นทางลัดระบายน้ำแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยังมีพระราชดำริเพิ่มเติมที่จะใช้ประโยชน์จากพลังงานของประตูระบายน้ำ ด้วยการติดตั้งกังหันพลังน้ำต้นหมุนเครื่องกำเนิดไฟฟ้า นับเป็นการใช้ประโยชน์จากประตูระบายน้ำแห่งนี้อย่างสมบูรณ์ และครบวงจร

หลังจากชมการทำงานของประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์ที่ได้สร้างประโยชน์ให้กับประชาชนแล้ว รอให้แดดครมลมตกจะสามารถเก็บภาพยามเย็นของคลองลัดโพธิ์จะได้ภาพสะพานวงแหวนประตูน้ำที่สวยงามเป็นฉากหลัง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ทางเข้าสวนพฤกษชาติ

๓...

เมื่อกล่าวถึง “ปอดแห่งกรุงเทพมหานคร” ในพื้นที่เกาะพะงามู เนื้อที่ปอดส่วนใหญ่ของที่นี่ อยู่ใน “สวนศรีนครเขื่อนขันธ์” ซึ่งแปลว่าสวนที่เป็นศรีแก่นครเขื่อนขันธ์ (นครเขื่อนขันธ์คือชื่อเดิมของอำเภอพระประแดง)

ชาวพระประแดงเรียกสวนศรีนครเขื่อนขันธ์กันสั้น ๆ ว่า “สวนศรี” และใช้เป็นสวนสาธารณะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ

สวนศรีเป็นพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวพระประแดง เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นพื้นที่สีเขียวตลอดไป ควบคู่กับการอนุรักษ์ธรรมชาติโดยเน้นให้คนในพื้นที่มีส่วนร่วมมากที่สุด ตามแนวพระราชดำรินในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

มูมร่มีรีนในกระเพาะหม

บรรายากาศสบาย ๑

สวนศรีมีพื้นที่ ๑,๒๗๖ ไร่ นับเป็นสวนสาธารณะกลางเมืองใหญ่ที่สุดในกรุงเทพมหานคร ภายในสวนมีต้นไม้หลากหลายชนิด บรรายากาศร่มีรีน เย็นสบาย

ทางเดินไม้ทอดยาวเข้าไปภายในดงจากสี่แยกเวียนเตา มีสระน้ำที่มีปลาชุกชุมกระจายอยู่ทั่วไป เสียงแมลงและนกต่าง ๆ ร้องกังวานไม่ขาดสาย

นักปั่นเชิญทางนี้

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ทางเดินทอดไปยังทอสูงสำหรับดูนก
เมื่อเดินขึ้นบันไดไปยังจุดสูงสุดอยู่ระดับเดียวกับ
ยอดไม้ นกต่าง ๆ บินผลุบโผล่อ้อยู่ใกล้ ๆ

ที่นี่มีกิจกรรมให้เลือกมากมาย ทั้ง
การเดิน วิ่ง ออกกำลังกาย พายเรือคายัก
และที่นับเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของที่นี่คือ การปั่น
จักรยานจากสวนศรีผ่านร่องสวนของชาวบ้าน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

บั้นขมสวน

จักจั่นตลอด
ทั้งไว้ให้ดูต่างหน้า

ซึ่งมีทั้งสวนมะพร้าว มะม่วง หมาง ขมพุ่มะเหมียว และสวนผลไม้ท้องถิ่นอื่น ๆ ไปจนถึง
ตลาดบางน้ำผึ้ง รวมระยะทางราว ๔ กิโลเมตร

นับเป็นเส้นทางจักรยานที่ร่มรื่นและสวยงามไม่ด้อยกว่าที่ใด

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หลวงพ่อดำ พระนอนแห่ง
วัดโปรดเกศเชษฐาราม

สิ่งที่พระประแดงมีไว้สำหรับบูชา คือดอกไม้ธูปเทียนเพื่อประสูติและประสูติ เนื่องมาจากพระประวัติ

๔...

ในพระประแดงมีวัดสำคัญอยู่หลายวัด เช่น วัดโปรดเกศเชษฐาราม ซึ่งเป็นวัดที่คนไทยสร้าง และวัดทรงธรรมวรวิหาร ซึ่งเป็นวัดที่คนมอญสร้าง

ในวันสงกรานต์ของพระประแดงมีทั้งคนไทยและคนมอญเดินทางไปกราบไหว้พระประธานในวัดทั้งสองอย่างคลาดล่า คลื่นศรัทธาสะท้อนด้วยรูปเทียนและดอกไม้มากหลายผู้คนมาทำบุญกันตามความเชื่อ ทั้งปล่อยนกและปล่อยปลากันไปไม่ขาดสาย

งานสงกรานต์ของพระประแดงจัดขึ้นช้ากว่างานสงกรานต์ทั่วไปประมาณ ๑ สัปดาห์ เพราะคนส่วนใหญ่ในพระประแดงเป็นคนต่างถิ่นที่เข้ามาทำงานที่นี่ ช่วงสงกรานต์ปกติต่างแยกย้ายกันกลับภูมิลำเนาของตน งานที่นี้จึงต้องเลื่อนเวลาออกไป เพื่อให้คนส่วนใหญ่กลับมาเสียก่อน งานจะได้ไม่เงียบเหงาจนเกินไป

รูปผีมือขวอนไขงภายในโบสถ์

หมู่เจดีย์แบบมอญในวัด
ทรงธรรมาวรวิหาร

นอกจากวัดสำคัญพระประแดงยังมี
แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกจุดหนึ่ง คือตลาดน้ำ
บางน้ำผึ้ง

มาถึงพระประแดง ถ้าไม่ไปแวะหา
อะไรกินที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งเสียหน่อยคงจะ
น่าเสียดายน่าดู

ทางเดินเลียบบคลองมีคนเดินกัน
พลุกพล่าน ในคลองมีนักท่องเที่ยวเช่าเรือแจว
ออกมาชมเป็นระยะ บางรายโบกไม้โบกมือ
ทักทายคนที่อยู่บนฝั่งทั้งที่ไม่รู้จักกัน บรรยากาศ
ดูอบอุ่น โบหน้าผู้คนแถมด้วยรอยยิ้มสบายใจ

ตลาดบางน้ำผึ้งเกิดจากความคิดริเริ่ม
ร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อสร้างพื้นที่จำหน่าย
ผลผลิตจากสวน ต่อมาก็มีการขยายขยาย มี
กิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มเพื่อให้บรรยากาศรื่นรมย์

ในร่องสวนกลางตลาด มีการจัด
กิจกรรมพิเศษที่ทำให้ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งมี
จุดเด่นต่างจากตลาดน้ำ หรือตลาดโบราณ
อื่น ๆ

ของกิน
หลากหลายใน
ตลาดบางน้ำผึ้ง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

น่านม่น้ำขมิ

ภาพชีวิตอันเรียบง่าย

กิจกรรมดังกล่าวทำให้คนทุกวัยในครอบครัวสามารถทำร่วมกันได้ เช่น ศิลปะในสวน ซึ่งเป็นมุมที่เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้วาดรูประบายสีหุ่นปูนปลาสเตอร์ และประดิษฐ์ประดอยงานฝีมือต่าง ๆ

โต๊ะเตี้ย ๆ ถูกวางต่อกันอย่างง่าย ๆ เด็กน้อยนั่งจับพู่กันระบายสีไปตามแต่ใจปรารถนาปล่อยให้จินตนาการโลดแล่นอย่างไม่มีกรอบกั้น พ่อแม่ที่ซื้อปิ้งจมนเหนื่อยก็มานั่งให้กำลังใจเด็ก ๆ อยู่รอบ ๆ

อีกมุมหนึ่งของสวนนี้มีเสียงดนตรีแว่วมาให้ได้ยินเป็นระยะ ดนตรีในสวนเป็นกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการมาพักผ่อนพบปะเพื่อนฝูง โดยมีดนตรีเป็นสื่อกลางหลายคนต่อคิวร้องเพลงกันสนุกสนาน

ข้าวหมูแดง
น้ำกิน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สาวน้อยเจ้าของผลงานศิลปะในสวน

ตลาดบางน้ำผึ้ง

ภาพน่ารัก ๆ แบบนี้มีพลังมากพอที่จะทำให้เสียงเพี้ยน ๆ หรือการคร่อมจังหวะของนักร้องกลายเป็นเรื่องเล็กน้อยจนไม่อาจจะเป็นสาระสำคัญของกิจกรรมนี้ได้

ถัดจากมูมดนตรีก็ปรากฏขุ้มทางเดินกว่า ๒ กิโลเมตรที่ขนานไปกับคลองซอยสายเล็ก ๆ ระหว่างทางมีอาหารสุตรโบราณต่าง ๆ

ให้ได้ลิ้มลอง ชื่อดังเสียงแต่ละร้านวัดได้จากจำนวนคนที่ยืนเข้าคิวรอ

ของกินมีมากมายทั้งอาหารคาว-หวาน ผลไม้สด ๆ จากสวนอย่างมะเฟืองเหลืองสวย มะม่วงรสดี ไอศกรีมมะพร้าว น้ำหอม

ท่ามกลางบรรยากาศร่มรื่นของสวนลมพัดผ่านเย็นสบายบวกรวมกับเสียงดนตรีรสชาติดอกฟ้าที่ยังถูกปากรสชาติถูกใจ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เขี่ยรถเด็กเกอร์ตัวน้อย
ซ้อมเดินบนพื้นหญ้า

๑๒

ในยามเย็นสวนสาธารณะใต้ถนน
วงแหวนอุตสาหกรรม มักมีผู้คนมาพักผ่อน
หย่อนใจ บ้างมาออกกำลังกาย บรรยากาศ
ร่มรื่น ต่างจากแสงแดด การจราจร อันวุ่น
วายบนทางยกระดับซึ่งอยู่สูงขึ้นไป

ยืดเส้นยืดสาย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พื้นที่สีเขียวในโครงการ
คลองลัดโพธิ์

กลางสวนสาธารณะมีพิพิธภัณฑ
ของโครงการถนนวงแหวนอุตสาหกรรม ซึ่ง
ภายในมีประติมากรรมเชิงสัญลักษณ์ที่สื่อถึง
พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ตะวันค่อย ๆ คล้อยลับ ไม่ไกลกันนัก
คือที่ตั้งประตูน้ำคลองลัดโพธิ์

ยามเย็น ประตูน้ำเปิดไฟประดับสว่าง
เรือง ขณะเบื้องหน้า แม่น้ำเจ้าพระยาสะทอน
แสงยามเย็นดูราวกับ

หากมาถึงประตูน้ำยามเย็น ผู้มา
จะได้เห็นภาพงดงามเช่นนั้น

ทำให้งานอีกแห่งหนึ่งที่ประตูน้ำได้
สะท้อนพระวิริยะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนไทย
ไม่ว่าจะไกลถึงดอยสูงแถบภาคเหนือ หรือใกล้
เช่นประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์แห่งนี้ พระองค์
ก็ไม่เคยหลงลืมหรือละเลย

ประตูน้ำคลองลัดโพธิ์ประดับ
ดวงไฟยามค่ำคืน

สีน้ำเงินและสีฟ้าในภาพนี้ใช้เพื่อประสงฆ์งานนี้ที่พระสันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประตูน้ำคลองลัดโพธิ์ประดับ
ดวงไฟยามค่ำคืน

คู่มือเดินทาง

จากอำเภอพระประแดง (ถนนสุขสวัสดิ์)
เลี้ยวซ้ายตรงสามแยกพระประแดง ถึงตลาด
พระประแดง ถ้าเลี้ยวขวาแล้วตรงไปจะถึง
วัดโปรดเกตุเชษฐารามอยู่ทางขวามือ

หากเลี้ยวซ้ายจะผ่านวัดทรงธรรม
วรวิหาร ไปตามถนนเพชรหึงส์ จะผ่านทั้ง
สวนสาธารณะโครงการถนนวงแหวนอุตสาหกรรม
ประตูน้ำคลองลัดโพธิ์และทางเข้าตลาด
บางน้ำผึ้ง (ซึ่งเข้าไปแล้วจะถึงสถานีอนามัย
บางน้ำผึ้งซึ่งเป็นจุดจอด)

จากนั้น ขับตรงไปตามถนนเพชรหึงส์
อีกไม่กี่ไกลจะเจอป้ายเลี้ยวซ้ายเข้าซอย
วัดราษฎร์รังสรรค์ ราว ๒ กิโลเมตรจะพบ
สวนสาธารณะและสวนพฤกษชาติศรีนคร
เขื่อนจันทรภูมิบนถนนด้านขวามือ

มีรถโดยสารประจำทางสาย ๘๒,
๑๓๘ และรถร่วมบริการสาย ๖ ลงที่ตลาด
พระประแดง จากนั้นต่อรถประจำทางสาย
พระประแดง-บางกอกบัวไปยังจุดอื่น ๆ

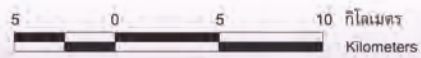
ถนนวงแหวนสะท้อนผืนน้ำ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก

- ❖ เชียนขุนด่านปราการชล
- ❖ ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ
- ❖ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
- ❖ น้ำตกวັตระไกร
- ❖ น้ำตกนางรอง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นครนายก น้ำแต่ชีวิต

อุทยาน ดึงตังไคร้

๑...

ฝนโปรยละอองตั้งแต่เช้า จังหวัดนครนายกจึงดูชุ่มชื้น ต้นไม้แตกผลิใบใหม่เขียวขจี

ฤดูฝนเช่นนี้ ผู้มาเยือนนครนายกมักแวะเที่ยวชมน้ำตกซึ่งมีอยู่มากหลาย ในจำนวนน้ำตกยอดนิยมมีน้ำตกนางรองและน้ำตกวังตะไคร้ เหตุผลหนึ่งเพราะอยู่ใกล้กันทางเดินสะดวกสบาย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑๘

น้ำตกนางรอง

ยามเมื่อฝนตก บนถนน
ไม่มีอะไรโดดเด่นกว่าป้ายบอก
ทางไปน้ำตกวังตะไคร้และน้ำตก
นางรองแล้ว

น้ำตกสองสายนี้มีต้น
กำเนิดมาจากป่าเขาใหญ่ และ
อยู่ใกล้กัน

วังตะไคร้มีบรรยากาศ
ร่มรื่น งดงามด้วยชั้นหินต่าง ๆ
เทลาดลดหลั่นทำให้น้ำที่ไหลผ่าน
ถูกแบ่งออกเป็นชั้น ๆ น่านม
ช่วงปลายน้ำมีเกาะแก่งและ
โขดหินน้อยใหญ่ เหมาะแก่การ
ล่องแก่งเป็นอย่างยิ่ง ขณะน้ำตก
นางรองน่านมด้วยสายน้ำโจนตก
จากหน้าผาสูงลงมา

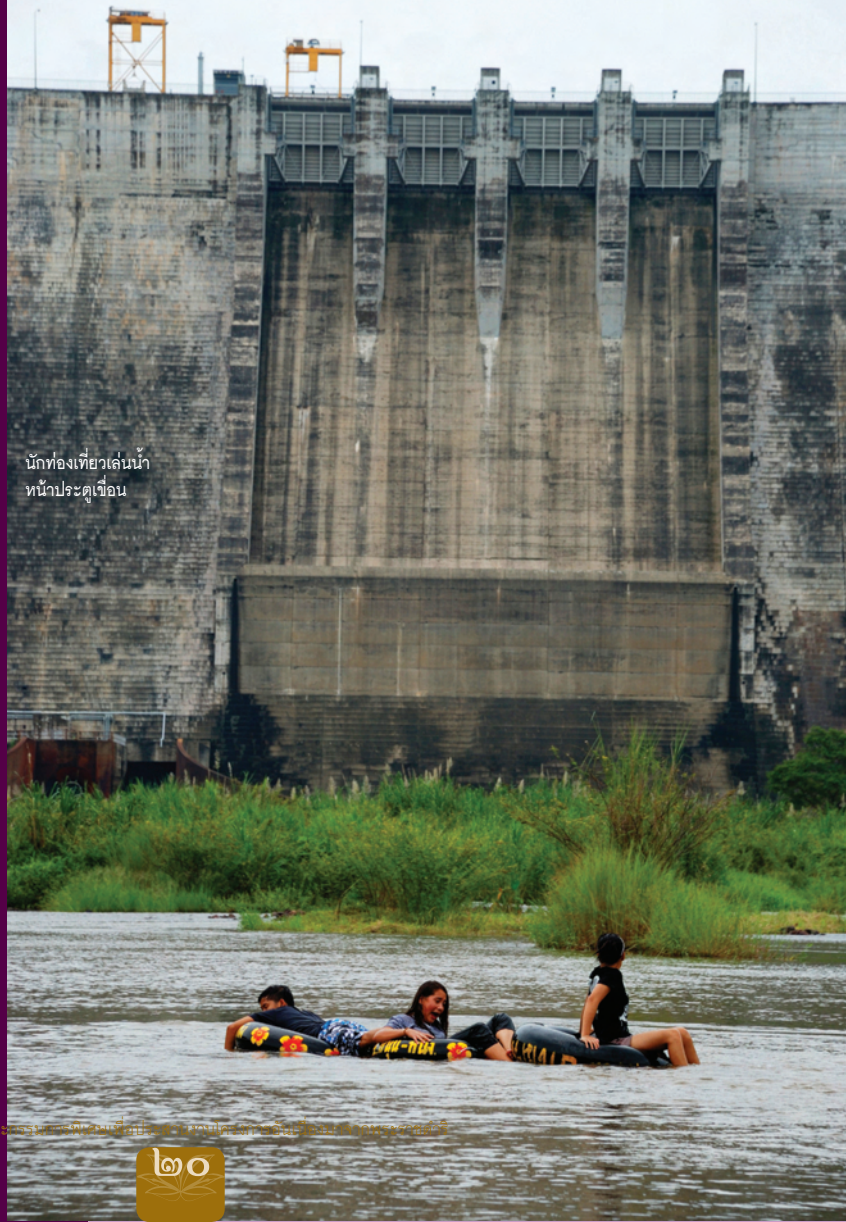
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒...

ถัดจากน้ำตกทั้งสองไปไม่กี่ไมล์ เป็นที่ตั้งเขื่อนคลองท่าด่านหรือขุนด่านปราการชล กล่าวถึงที่มา เขื่อนขุนด่านปราการชลสร้างขึ้นตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อบรรเทาความทุกข์ยากที่เกิดกับราษฎรชาวนครนายกและจังหวัดใกล้เคียง ล้นเขื่อนยาว ๒,๕๙๓ เมตร ซึ่งนับเป็นเขื่อนคอนกรีตบดอัดยาวที่สุดในโลก และด้วยความสูง ๙๓ เมตร จึงรองรับน้ำได้สูงที่สุดถึง ๒๒๔ ล้านลูกบาศก์เมตร

เมื่อพบตัวเลขต่าง ๆ ของเขื่อนแล้ว คงนึกไม่ออกว่าตัวเป็น ๆ ของตัวเลขแสดงปริมาณตราบพวงนั้นหน้าตาเป็นอย่างไร ที่ได้พบเจอในชีวิตประจำวันมากที่สุดก็เพียงขวดน้ำขนาด ๑-๕ ลิตร ถึงน้ำมัน ๑๐๐ ลิตร รถขนน้ำมันขนาด ๑๕,๐๐๐ ลิตร หรือกระถังระว่ายน้ำขนาดต่าง ๆ

นักท่องเที่ยวเล่นน้ำหน้าประตูเขื่อน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

อ่างเก็บน้ำท้ายเขื่อน
ด้านหลังคือผืนป่าเขาใหญ่

ต่อให้เป็นภาพขณะบรรจุน้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในชีวิตประจำวัน ก็ยังมีปริมาตรไม่ถึงหนึ่งในล้านของปริมาณน้ำในเขื่อน เมื่อได้ยินตัวเลขความจุ ๒๒๔ ล้านลูกบาศก์เมตรหลายคนคงไม่อาจจินตนาการได้ หากไม่ได้มาเยือนเขื่อนขุนด่านปราการชลด้วยตนเอง

เมื่อเข้ามาในอาณาเขตแล้วจะเห็นแนวสันเขื่อนที่ปรากฏทอดยาวอยู่เบื้องหน้าที่ทั้งสูงใหญ่และยาว ทั้งหมดดูยิ่งใหญ่อย่างไม่น่าเชื่อ บางคนอาจผิดหวังที่มองไม่เห็นประตูระบายน้ำที่มีน้ำพวยพุ่งออกมาที่นี้มีเพียงผืนน้ำที่กว้างใหญ่สุดสายตามองไปดูสวยงามยิ่งนัก ขณะยืนบนสันเขื่อนใครบางคนเอ่ยขึ้นว่าไม่เคยเห็นอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนแห่งนี้มาก่อน

นับจากรวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริให้

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรเขื่อนขุนด่านปราการชล

นักท่องเที่ยวบนลันเชียน

สร้างเขื่อนขุนด่านปราการชลขึ้นเมื่อปี ๒๕๓๖ ที่บ้านหินตั้ง วันนี้ได้พบความสำเร็จแล้ว

เขื่อนขุนด่านปราการชล สามารถเก็บน้ำซึ่งเดิมทีเป็นต้นเหตุของอุทกภัยให้กลายเป็น สิ่งที่มีค่าสำหรับเกษตรกรในยามแล้ง และมีมากพอจะใช้แก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว ปัญหาปริมาณน้ำใต้ดิน ปัญหาน้ำทะเลหนุน

ภาพที่เห็นในวันนี้หลังจากที่เขื่อนขุนด่านปราการชล ได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์แล้ว คือ ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ มีน้ำเพียงพอมีอาชีพ และรายได้ที่ดีขึ้น

นอกจากนั้น เขื่อนขุนด่านปราการชलयังทำให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๆ ในจังหวัดนครนายก เฉพาะบริเวณด้านหน้าเขื่อนมีกิจกรรมหลากหลาย ตั้งแต่ล่องแพยาง พายเรือ

คายัก ปีนหน้าผาจำลอง ซี่ด ATV เพนทบอล ไม่รวมร้านอาหารและบ้านพักที่มีให้บริการ

กิจกรรมที่เด่นของที่นี่จริง ๆ อยู่ ที่การล่องเรือเร็วชมสามน้ำตก อันได้แก่น้ำตกช่องลม น้ำตกเหวนรก และน้ำตกเหวสุวัต ซึ่งทั้งสามน้ำตกก็คือ ต้นน้ำที่ไหลจากป่าเขาใหญ่ลงสู่อ่างเก็บน้ำของเขื่อนขุนด่านปราการชลนั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เบื้องหน้าอันยิ่งใหญ่ของเขื่อนขุนด่านปราการชล

๓.๓

ไม่ไกลจากเขื่อนขุนด่านปราการชล นักมีอีกหนึ่งสถานที่ที่ชวนให้เข้าไปเยี่ยมชมและเรียนรู้ ได้แก่ ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งอยู่ในบริเวณเขื่อนขุนด่านปราการชล

ศูนย์แห่งนี้เกิดจากการที่มูลนิธิชัยพัฒนาจัดซื้อที่ดินจำนวน ๑๔ ไร่ ๒ งาน เมื่อปี ๒๕๓๒ ต่อมาสมาคมนักเรียนแก้วสิริราช

วิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เห็นสมควรที่จะรับใช้เบื้องพระยุคลบาทในการเผยแพร่แนวพระราชดำริให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น จึงขออนุญาตจากมูลนิธิชัยพัฒนาเพื่อใช้ที่ดินในการจัดแสดงกิจกรรมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จึงเกิดเป็น “โครงการศูนย์นันทนาการ
บริหารทรัพยากรธรรมชาติ” นำเสนอแนวคิด
ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ
ทั้งด้านการเกษตร ปศุสัตว์ สิ่งแวดล้อม และ
พลังงาน ตลอดจนสาธิตความเป็นอยู่แบบ
วิถีไทย

ต่อมาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี พระราชทานชื่อโครงการว่า
“ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ” เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม
๒๕๔๕

ปัจจุบัน ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ
ประกอบด้วยอาคารนิทรรศการต้อนรับ
นักท่องเที่ยว อาคารห้องประชุม ร้านค้า
ลานนิทรรศการ รวมถึงพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ
ที่มีชีวิต นำเสนอในรูปแบบแสง สี เสียง
โดยแบ่งเป็นโซนภาคเหนือ กลาง อีสาน และได้

เมื่อแรกเดินเข้าไปในศูนย์ฯ จะเห็น
สระเลี้ยงปลาขนาด ๑๐๐ ตารางเมตร ซึ่ง
เลี้ยงปลาทั้งทีมฝูงใหญ่ นอกจากนี้ยังมีกังหันน้ำ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ชัยพัฒนา มีคอกผักตบ และผลงานตาม
แนวพระราชดำริอีกมากมาย

เมื่อมองไปยังมุมอื่น ๆ จะเห็น
ทุกพื้นที่ที่จัดแสดงล้วนมาจากพระราชดำริ
ทั้งสิ้น ด้านหลังสระน้ำมีน้ำตกจำลองและ
มีลำธารไหลเรื่อยจนถึงบ่อปลาข้างหน้า
ซึ่งจำลองแนวพระราชดำริจากภูผาสู่หานธิ

ระหว่างสองข้างทางเป็นกอหญ้าแฝก
มุมหนึ่งสาธิตการเกษตรแนวใหม่ อีกมุมหนึ่ง
มีบ้านดิน เมื่อเข้าไปในอาคารนิทรรศการ
มีการจัดแสดงผลงานในทุก ๆ ด้านของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ว่าจะเป็น
ตัวอักษร หรือภาพถ่าย และภาพแสดงจำลอง
แนวพระราชดำริในการพัฒนาประเทศทั้ง

ฝนหลวงหรือการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว
เรียกได้ว่ามาที่นี่แล้ว คุณจะรู้จักพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวลึกซึ้งขึ้น และเข้าใจแนวพระราชดำริ
และพระมหากรุณาธิคุณมากขึ้น
และเชื่อว่าทุกคนจะต้องรักในหลวง
มากขึ้นด้วย

อาจารย์ปองป่า ภูลิเวศินทร์
กำลังปลูกพืชหน่อ

ผักสวนครัวรั้วกินได้

ตู้อบพลังแสงอาทิตย์

แปลงปลูกป่า

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

น้ำตกเหวนรก

๕.๓

“ห้องเรียนธรรมชาติ” เป็นถ้อยคำ
ที่ใคร ๆ มักเอ่ยถึงเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติ
ซึ่งอุดมสมบูรณ์และอยู่ใกล้เมืองอย่าง
กรุงเทพมหานคร

มีเวลาเพียงวันเดียวก็สัมผัสธรรมชาติ
บนเขาใหญ่ได้ อาจเริ่มที่น้ำตกผากกล้วยไม้

น้ำตกเหวนรก แล้วไปเดินเส้นทางศึกษาธรรมชาติ
หนองผึกชี่ ซึ่งมีโอกาสพบฝูงกวางป่า หรือไม่
ก็ข้างป่าลงกินดินโป่ง

หลังอิ่มเอมมือเท้าที่ร้านอาหาร
สวัสดิการ ช่วงบ่ายนำไปชมน้ำตกเหวนรก และ
แวะชมตะวันตกลับทุ่งหญ้าและทิวเขาที่มีชื่อเสียง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

น้ำตกเหวลูวัต

เข้าวันรุ่งขึ้นค่อยขึ้นไปชมทะเลหมอก และตระวันยามเช้าที่จุดชมทิวทัศน์ผาเดียวดาย บนยอดเขาเขียว

ในยามตะวันค่อย ๆ ไล่ลพันขอบฟ้า ผืนป่าเบื้องล่างห่มคลุมด้วยสายหมอกสีนํ้านม ลมเย็นชื้นพัดมาลูบไล้ใบหน้า

นกกกดั้นีชี ความสมบูรณ์ ของป่าเขาใหญ่

ระหว่างทางบนเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หนองผักชี แหล่งอาหารของฝูงกวางป่า

โม่งยามนั้น คุณจะมองเห็นชัดเจน
ถึงที่มาของต้นน้ำซึ่งไหลลงสู่เขื่อนขุนด่าน
ปราการชล

ยืนอยู่บนผาเดียวดาย อารมณ์รับรู้
จึงคล้ายยืนอยู่บนสันเขื่อนขุนด่านปราการชล
ยามเย็น บนสันเขื่อนมักมีผู้คนมา
เยือนมากมาย บ้างรอชมตะวันตกยลลับขอบฟ้า
บ้างรอบันทึกรูปอันงดงามเบื้องหน้าเก็บไว้เป็น
ความทรงจำ

ขณะตะวันค่อย ๆ ค่อยลับทิวเขา
อ่างเก็บน้ำและสันเขื่อนค่อย ๆ จมหายไปกับ
แสงสุดท้าย ดาวปรากฏตรงโค้งขอบฟ้า

โม่งยามนั้น แม้ความมืดจะโรยตัว
ห่มคลุมทุกอย่างไปจากสายตา ทว่าภาพต่าง ๆ
ในบริเวณโครงการเขื่อนขุนด่านปราการชล
คงไม่จางหาย

ไม่ว่าจะเป็นภาพเขื่อนขนาดมหึมา
และภาพในหลวงทรงงานอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย
เพื่อราษฎรของพระองค์ เพื่อราษฎรชาวไทย
ภาพเหล่านั้นคงไม่เลือนหาย

เขื่อนขุนด่านปราการชล
ยามเย็น ประดับดวงไฟ
สว่างนวล

คู่มือเดินทาง

เขื่อนขุนด่านปราการชล จากกรุงเทพฯ
ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๐๕๙ ซึ่งจะผ่านทั้ง
น้ำตกนางรองและวังตะไคร้ ขับตรงไปแล้ว
เลี้ยวขวาเข้าสู่ตัวเขื่อน

จากสถานีขนส่งสายเหนือ (ถนน
กำแพงเพชร ๒) มีรถโดยสารประจำทางทั้ง
รถธรรมดาและรถปรับอากาศกรุงเทพฯ-
นครนายก ทุกวัน

สอบถามข้อมูลได้ที่งานประชาสัมพันธ์
สำนักงานก่อสร้าง ๕ (โครงการท่าด่าน)
โทรศัพท์ ๐ ๓๗๓๘ ๔๒๐๘-๙ ต่อ ๑๓๓

ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ ตั้งอยู่ที่
บ้านท่าด่านห่างจากเขื่อนขุนด่านปราการชล
๒๐๐ เมตร โทรศัพท์ ๐๘ ๑๙๖๔ ๕๙๑๕

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่สามารถ
ไปได้ ๒ เส้นทางคือ แยกจากถนนมิตรภาพ
ตรงกิโลเมตรที่ ๕๖ ไปตามถนนระยะรัศมี
ประมาณ ๒๓ กิโลเมตร

อีกเส้นทางหนึ่งคือ จากกรุงเทพฯ-
แยกหินกอง ไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๓
(นครนายก-ปราจีนบุรี) ถึงสี่แยกเนินหอมใช้
ทางหลวงหมายเลข ๓๐๗๗ เส้นทางนี้ค่อนข้าง
ชันเหมาะที่จะใช้เป็นทางลงมากกว่า

หากมาโดยรถโดยสารประจำทาง
ให้ลงที่อำเภอปากช่องแล้วต่อรถสองแถว
รถจะจอดส่งตรงด่านเก็บเงิน จากนั้นต้อง
โบกรถขึ้นไปยังที่ทำการฯ

สอบถามเพิ่มเติมที่กรมอุทยาน
แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โทรศัพท์
๐ ๒๕๖๒ ๐๗๖๐

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดฉะเชิงเทรา

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ฉะเชิงเทรา

ขุนเขาไม่ถูกลิ้มเลียน

บรรยากาศริมคลองใจใจ

๑...

วิหารวัดโสธรวรารามวรวิหารปรากฏ
งามสง่ามาแต่ไกล คล้ายดั่งหมุดหมายที่ทำให้
คนเดินทางรู้ว่าถึงตัวเมืองฉะเชิงเทราแล้ว

พอวิหารลับสายตาไม่นานจึงเข้า
เขตอำเภอบางคล้า ที่ตั้งอนุสรณ์สถานสมเด็จพระ
พระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งเป็นจุดที่พระองค์

ยกทัพแล้วแวะพักหุงหาอาหาร และยังเป็นจุด
ที่พระยาวชิระปราการแห่งกรุงศรีอยุธยาตั้งรับ
กองทัพพม่าอย่างกล้าหาญ โดยภายหลังการกู้
เอกราชได้แล้ว จึงสร้างพระสถูปเจดีย์ให้เป็น
อนุสรณ์ ณ ปากน้ำใจใจ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

อนุสาวรีย์พระเจ้าตากสิน
บริเวณแยกทางเข้า
อำเภอบางคล้า

หน้าพระสถูปเจดีย์พระเจ้าตากสิน
เดิมไปด้วยศรัทธาของชาวบ้าน

ในปี ๒๔๙๑ องค์เจดีย์ถูกน้ำเซาะจนพังทลายลง ต่อมามีการสร้างใหม่และแล้วเสร็จในปี ๒๕๔๒ กลายเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวบางคล้า

ด้วยเป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธา รอบฐานองค์เจดีย์จึงมีของสักการะจัดเรียงอยู่มากมายใกล้ ๆ มองเห็นทิวทัศน์แม่น้ำบางปะกง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒...

ความเขี้ยวจิชองเขาหินซ้อนเมื่อแรกเห็น ทำให้ยากที่จะเชื่อว่าพื้นที่บริเวณนี้เคยเป็นดินทุรกันดารจนปลูกอะไรไม่ขึ้นมาก่อน

ครั้งหนึ่ง เขาหินซ้อนเคยเป็นป่าฝืนเดียวกับป่าเขาใหญ่ แต่โดนล้มปทานทำไม้จนแทบไม่เหลือสภาพความเป็นป่า ดินก็เสื่อมโทรม น้ำก็ขาดแคลน

ในปี ๒๕๒๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินมาศาลพระบวรราชานุสาวรีย์ของพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ในคราวนั้น ราษฎร ๗ รายได้น้อมเกล้าฯ ถวายที่ดิน ๒๖๔ ไร่เพื่อสร้างพระตำหนัก

ในคราวนั้น พระองค์ตรัสถามว่า *“...ถ้าหากไม่สร้างตำหนัก แต่สร้างเป็นสถานที่ที่จะศึกษาเกี่ยวกับการเกษตรจะเอาไหม”*

ผู้ถวายที่ดินต่างเห็นตรงกันว่าควรทำตามพระราชดำรินี้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงถือกำเนิดขึ้น แม้จะมีผู้กราบทูลคัดค้านว่า พื้นที่นี้ดินเลวเกินกว่าจะฟื้นฟูได้ หรือถึงฟื้นฟูได้ก็ไม่คุ้มกับการลงทุนที่เสียไป

ทว่าพระองค์มีพระราชดำรัสตอบว่า *“...ถ้าหากบอกว่าที่นี้ดินไม่ดี ไม่ช่วยไม่ทำลงท้ายประเทศไทยทั้งประเทศจะกลายเป็นทะเลทรายหมด...”*

หลังพระราชดำรินั้น จากที่ดินที่แม่ปลูกมันสำปะหลังก็ยังไม่ค่อยได้ผล ก็กลับกลายมาเป็นพื้นที่สีเขียว ดินน้ำสมบูรณ์

ในปัจจุบัน เขาคินซ้อนกลายเป็นสถานที่ต้นแบบสำหรับการเรียนรู้และ “พัฒนา” ทางการเกษตรเป็น ๑ ใน ๖ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั่วประเทศ

หน้าที่หลักของศูนย์ฯ ก็เหมือนดังชื่อคือมีหน้าที่ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย แสวงหาแนวทางการพัฒนาและถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรสาขาต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับปัญหาสภาพแวดล้อม เพื่อราษฎรในพื้นที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

กล่าวได้ว่า ในแต่ละปีมีผู้มาเยือนจากทั่วประเทศเข้ามาศึกษาดูงานกว่า ๒๐๐,๐๐๐ คน จากวันที่ราษฎรทั้ง ๗ ได้ถวายที่ดิน ถึงวันนี้สิ่งที่ปรากฏตรงหน้าพิสูจน์แล้วว่า ความเจริญงอกงามนั้น ตามรอยพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไปทุกหนแห่งจริง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นกกะจอกเทศอุดรอาหาร

๓...

ในเขาทินซอณา จุดเยี่ยมชมจุดแรก คืองานปศุสัตว์ โดยเฉพาะกษณกกระจอกเทศ หลังจากให้อาหารฝูงนกกะจอกเทศ แล้ว เจ้าหน้าที่ได้พาไปดูเล้าแม่พันธุ์หมูซึ่งกำลัง ให้นมลูกน้อย ก่อนเข้าเล้าหมู ทุกคนจะต้อง จุ่มเท้าในน้ำยาเพื่อฆ่าเชื้อโรคที่อาจติดตัวเข้าไป ในเล้าสะอาดสะอาดมีหมูหน้าตาสุขภาพดีนอน อย่งสบายอารมณ์ ตัวไหนที่ยังมีแรงกินนอน ตะแคงข้างให้ลูกกินนม

จากเล้าหมู จุดถัดไปคือคอกควาง ผงกหัวมองอย่งอยากรู้อยากเห็น พอเดินเข้าไป ใกล้พวกมันก็ขังเล็กน้อย แต่เมื่อเห็นว่าไม่มี มืออาหารก็คลายความกลัวและขยับเข้ามาใกล้รั้ว เรียกหาอาหาร

สำนักปศุสัตว์อุดรธานี ผลิตประสานงานและจัดอำนวยการจากพระราชดำริ

ว่าที่ต้นไม้ใหญ่ในวันหน้า
จากศูนย์เพาะชำกล้าไม้

จากคอกกวาง คืองานเพาะชำ กล้าไม้
ภายในโรงเรือนมีกล้าไม้ต่าง ๆ ทั้งไม้ยืนต้น
ไม้ผล ไม้ประดับ ทอดเป็นแนวยาวเขียวขจี
อยู่ภายใต้หลังคาโปร่ง ทุกต้นรอใครสักคนนำไป
ปลูก และพร้อมจะกลายเป็นไม้ใหญ่ยืนต้นให้
ร่วมเงาในอนาคตอันใกล้

จากจุดนี้มีรถนำไปดูสวนป่าสมุนไพรมะ
เจ้าหน้าทีบอกว่า การดูงานทั้งหมดจะใช้เวลา
ประมาณ ๓ ชั่วโมง รวมการบรรยายความรู้ต่าง ๆ
หรือถ้าต้องการความรู้เรื่องใดเป็นพิเศษ ต้องการ
อยู่ดูงานหลายวันก็มีที่พักไว้คอยบริการ

สวนสมุนไพรมะเตรียมพร้อมตลอด
เวลาสำหรับผู้มาเยือนตั้งแต่ยังไม่ถึง กลิ่นหอม

ทางเข้าสวนป่าสมุนไพรมะ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ดอกดาหลา นางเอกประจำสวนป่าสมุนไพรมะพรัง

เห็นแล้วนึกอยากกินทุกอย่างใบชะพลูขึ้นมา
ตะหงิด ๆ ที่เดียว

นกน้อยบนกิ่งขมา

จาง ๆ ของดอกไม้ต่าง ๆ เข้ามาสัมผัสกลิ่น
ประสาธน์ แม้จะเป็นสวนสมุนไพรขนาดใหญ่
แต่ต้นไม้แทบทุกต้นก็มีป้ายบอกชื่อจริง ชื่อเล่น
และสรรพคุณต่าง ๆ ไว้อย่างครบถ้วน ต้นไหนที่
เคยได้ยินแต่ชื่อ ไม่เคยรู้จักหน้าตา ก็ได้รู้จักกัน
ในคราวนี้

นางเอกของสมุนไพรมะพรังทั้งหมดที่เห็น
คงต้องยกให้ดาหลา ซึ่งออกดอกอวดผู้มาเยือน
อย่างเต็มที่มีทั้งสีชมพูอ่อนไปจนถึงแดงก่ำ เมื่อ
โดนแสงแดดรำไรยิ่งดูเด่น งดงาม สะอาดตา
นอกจากสวนสมุนไพรมะพรัง ไปต่อกันที่งาน
ประมง ถัดกันเป็นบ่อสาธิตการเลี้ยงกบ จากนั้น
เป็นบริเวณเพาะพันธุ์ปลาสวยงาม ซึ่งมีปลาให้

น้องนักศึกษากำลัง
ฉีดฮอร์โมนให้น้องปลา

หัตถกรรมจาก
ฟางข้าว

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปลาเทโพ ปลาบึก และปลากะให้ตัวใหญ่ยักษ์ขนาดร่วม ๒๐ กิโลกรัม

จากงานประมง เป็นกลุ่มงานหัตถกรรม เรียนรู้ การตีเหล็ก จักสาน ประดิษฐ์หุ่นฟาง และงานทอผ้า เจ้าหน้าที่ ซึ่งกำลังสาธิตบอกเป็นเสียงเดียวกันว่า การเข้ามาอบรม ในเขาทินซอน ทำให้มีรายได้เสริมเพิ่มขึ้นมาก

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

บรรยากาศการทำงานในเขาคันทรง

๑.๓

ถนนลาดยางสองเลนมีป้ายบอกให้
ขับรถช้า ๆ และระวังสัตว์ข้ามถนนติดอยู่เป็น
ระยะ ๆ ทว่ายังไม่เห็นตัวอะไรโผล่ออกมาจาก
ป่าของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เห็น
เพียงฝูงผีเสื้อบินร่อนไปมา

ฝูงผีเสื้อลงกินโป่ง

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ทว่าเพียงไม่นาน จะพบช้างป่ากองโต
ปรากฏเป็นระยะ นั่นทำให้เรารู้ว่า ป่าเขาอ่างฤๅไน
ยังสมบูรณ์เพียงใด

ระหว่างทาง มีทางเดินขึ้นไปชมวิว
บนภูเขาสูงๆ บนนั่นเผยให้เห็น “ผืนป่า
ที่ราบต่ำ” ซึ่งในอดีต เคยปกคลุมกว้างไกลถึง
๕ จังหวัด คือฉะเชิงเทรา จันทบุรี ปราจีนบุรี
ระยอง ชลบุรี

หลังจากชมวิวกันพอเหงื่อแห้งแล้ว
ใช้ทางเดิมเดินกลับลงมา แล้วมุ่งเข้าสู่อำเภอ
ท่าตะเกียบ น้ำตกบ่อทองคงอยู่ห่างออกไปไม่ไกล
ถนนลาดยางตัดตรงสุดสายตาถึงที่
ทำการเขตฯ มีทางเลี้ยวซ้ายทอดเข้าสู่ใจกลาง

ผืนป่าที่ราบต่ำ จากนั้นเดินเท้าต่ออีกไม่กี่
จะถึงน้ำตกบ่อทอง แม้จะเป็นน้ำตกขนาดเล็ก
ทั่ว่างดงามด้วยสายน้ำที่ทิ้งตัวจากหน้าผา
มาเป็นสาย

ยืนอยู่หน้าน้ำตก รอบตัวคือ ป่า
สมบูรณ์ แสงแดดลอดลงมารำไร เสียงนก
ร้องแว่ว เผยให้เห็นว่า “ป่า” งดงามเพียงใด

จากเขาอ่างฤๅไน มุ่งหน้าไปทาง
ทิศตะวันตกจะพบป่าอีกผืน-อุทยานแห่งชาติ
ปางสีดา แม้จะอยู่ในเขตจังหวัดสระแก้ว ทว่า
ในอดีต ป่าทั้งสองผืนนั้นเชื่อมต่อกัน

ผืนป่าเขาอ่างฤๅไน มองจากเขาตะกรับ

อ่างเก็บน้ำเขาละลอกียมเย็น
หนึ่งในต้นน้ำคือน้ำตกบ่อทอง

ครอบครัวนกขมิ้นน้อยธรรมดา

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นกอ้ายจ้วมาเยือนอ่างเก็บน้ำพระปรอง

๕.

อ่างเก็บน้ำพระปรองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีต้นน้ำอยู่ในอุทยานแห่งชาติปางสีดา สร้างกันห้วยพระปรองเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนแล้วนำน้ำที่กักเก็บไว้มาใช้ในฤดูแล้ง

ยามเย็นพูดได้ว่าบริเวณสันอ่างเก็บน้ำ มีทัศนียภาพสวยงาม ด้านข้างมีร้านอาหารไว้ให้บริการมากมาย น่านั่งพักผ่อนหย่อนใจ จากข้อมูลของอุทยานฯ ในฤดูหนาว อ่างเก็บน้ำพระปรองจะมีนกอ้ายจ้วมาเยือน ที่นี่

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

มีน้ำมีชีวิต อ่างเก็บน้ำจากลำน้ำโจน จุดกำเนิดของความสมบูรณ์ทั้งปวงในเขาหินซ้อน

จึงเป็นจุดนั่งเรือชมนกน้ำและนกป่าอีกจุดหนึ่ง
นอกเหนือจากอุทยานแห่งชาติปางสีดา

เมื่อเย็นอยู่ริมอ่างเก็บน้ำ รอบตัวคือ
ทิวทัศน์กว้างไกล แสงแดดลอดลงมาว่าไร
เสียงนกร้องแว่ว

โมงยามันนั้น ผู้มาเยือนคงรับรู้ได้ว่า
“ธรรมชาติ” งดงามเพียงใด

คู่มือเดินทาง

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ริมทางหลวง
หมายเลข ๓๐๔ (ฉะเชิงเทรา-กบินทร์บุรี)
กิโลเมตรที่ ๕๑-๕๒ ห่างจากอำเภอพนมสารคาม
ราว ๑๗ กิโลเมตร

ผู้สนใจจะเข้าเยี่ยมชมเป็นหมู่คณะ
ต้องทำจดหมายติดต่อล่วงหน้า ภายในมีทั้ง

สถานที่สำหรับฝึกอบรมและที่พัก โทรศัพท์
๐๓๘๕๙๙๑๐๕-๖ เว็บไซต์ www.khaoohinsom.com

อนุสรณ์สถานสมเด็จพระเจ้าตากสิน
มหาราช ตั้งอยู่บริเวณปากน้ำโจนไฉ่ (คลองท่าลาด)
ตำบลปากน้ำ อำเภอบางคล้า ใช้ทางหลวง
หมายเลข ๓๐๔ ประมาณ ๑๗ กิโลเมตร แล้ว
แยกซ้ายเข้าอำเภอบางคล้าอีก ๖ กิโลเมตร

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ภาพชีวิตในอ่างเก็บน้ำพระปรอง

ยามเย็นในเขาทินซ็อน

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ภายใต้มิวน้ำมีจุดนำชมหลายจุด เช่น น้ำตกป่อทอง จุดชมวิวมินป่าที่ราบต่ำ จากละเชิงเทราใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๐๔ ถึงอำเภอพนมสารคามเลี้ยวขวาไปทางอำเภอสนมชัยเขต จากนั้นใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๒๕๙ ที่ทำการเขตฯ อยู่เลยที่ว่าการอำเภอท่าตะเียบราว ๒๐ กิโลเมตร

จากกรุงเทพฯ มาอ่างเก็บน้ำพระปรอง โดยทางหลวงหมายเลข ๓๓ (ถนนสุวรรณศร)

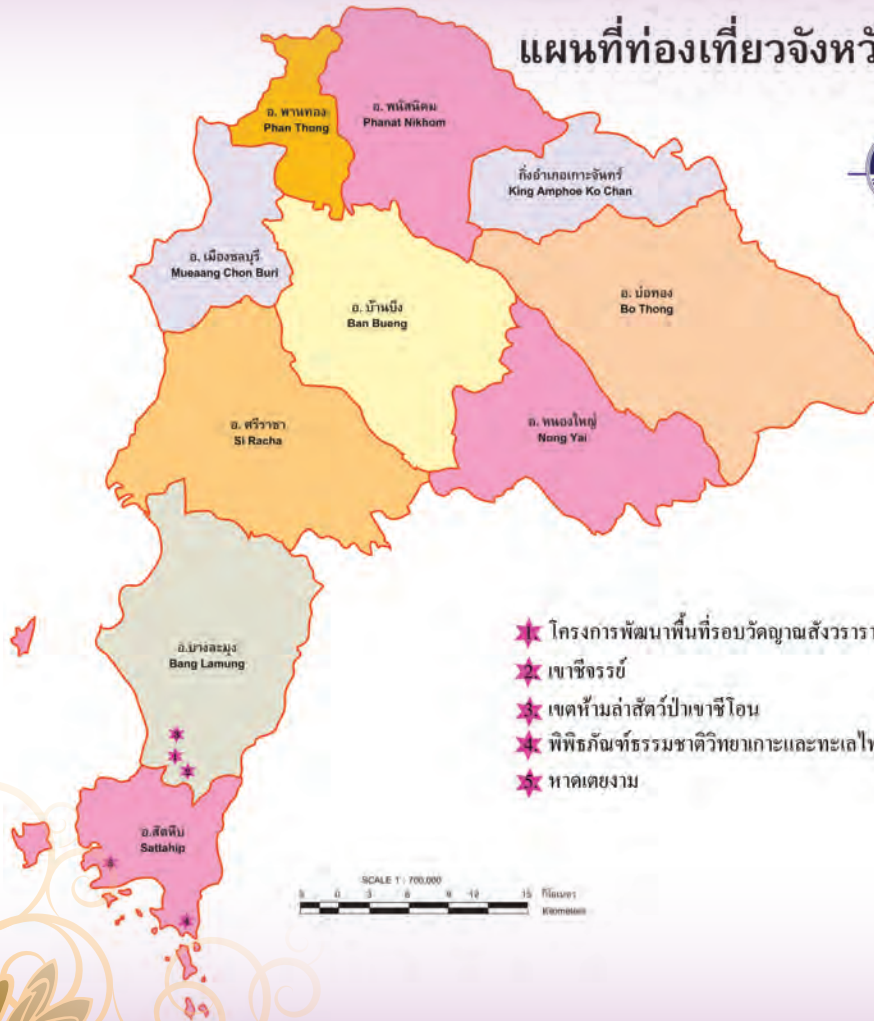
ถึงอำเภอวัฒนานครแล้วเลี้ยวซ้ายใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๑๙๘ ผ่านโรงพยาบาลจิตเวชสระแก้ว ถึงตุ้ยยามตำรวจสีแดงซ้ายมือจะมีป้ายบอกทางไปอ่างเก็บน้ำพระปรอง ระยะทางราว ๙ กิโลเมตร

สอบถามข้อมูลได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่องกุ่ม อำเภอวัฒนานคร โทรศัพท์ ๐ ๓๙๒๖ ๑๐๒๐

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดชลบุรี

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ชลบุรี

เรื่องราวของคน หมี และทะเล

พระบรมธาตุเจดีย์มหาจักรีพิพัฒน์
และพระมหาณชาปพุทธบาท ปร.ส.ก.

๑...

นอกจากจะเป็นเมืองท่องเที่ยวเลื่องชื่อ ชลบุรียังเป็นที่ตั้งศาสนสถานสำคัญ คือ วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร ซึ่งเป็นจุดหมายแรกวัดญาณฯ เป็นชื่อที่ตั้งตามสมณศักดิ์เดิมของพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระสังฆราชองค์ที่ ๑๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ในปี ๒๕๒๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกเป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหาร และทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมีพระราชดำริที่จะพัฒนาพื้นที่รอบวัดให้กลายเป็นแหล่งเรียนรู้และแก้ปัญหาเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมพิเศษ เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้และวิถีชีวิตตามพระราชดำริ

บริเวณวัดมีเนื้อที่รวมกว่า ๓๐๐ ไร่
แวดล้อมด้วยงานพัฒนาในโครงการพระราชดำริ
อีกกว่า ๒,๐๐๐ ไร่ จุดน่าสนใจในเขตพัทธสีมา
มีอยู่หลายจุด ทั้งพระอุโบสถซึ่งสร้างถวายสมเด็จพระ
เจ้าตากสินมหาราช พระบรมธาตุเจดีย์
มหาจักรีพิพัฒน์ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อน้อมเกล้าฯ
ถวายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
และบูรพมหัศจรรย์ในราชวงศ์จักรี ภายในบรรจุ
พระบรมสารีริกธาตุ

สำหรับจุดเด่นของวัด กล่าวได้ว่าอยู่
บนยอดเขาแก้วใจกลางโครงการฯ ปรากฏ
พระมหามณฑปพุทธบาท ภปร.สก. ถวาย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ก่อนจะมีโครงการพัฒนาพื้นที่รอบวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีปัญหาขาดแคลนน้ำ และดินเสื่อมโทรมอย่างหนัก ประชาชนย้ายออกจากพื้นที่ไปจำนวนมาก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับทราบถึงปัญหาจึงได้พระราชทานพระราชดำริหาทางแก้ไข นอกจากนี้จะทรงปรับปรุงสภาพดินและน้ำกลับคืนความสมบูรณ์แล้ว ยังทรงจัดตั้งศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพ

ผู้ดูแลแปลงมังกร

แปลงแคนตาลูป

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สวนรวมกล้วย
มากหลายสายพันธุ์

แปลงสตอเบอรี่หนึ่งในพืชส่งเสริม

เงาะบวบอนน้ำ

แปลงดอกหน้าวัว

เกษตรกรรม เพื่อให้ราษฎรสามารถประกอบอาชีพได้ในท้องถิ่นของตัวเอง

โรงเพาะเลี้ยงหน้าวัวคือหนึ่งในอาชีพเสริม กลางฤดูแล้งในโรงเรียนยังบานสะพรั่งด้วยดอกหน้าวัวหลากสี กระดาษหน้าวัวถูกจัดวางอย่างเป็นระเบียบ

ใกล้ ๆ กันเป็นแปลงสาธิตการปลูกแก้วมังกร ซึ่งเป็นหนึ่งในการ "ส่งเสริมอาชีพ" ให้เป็นคนในท้องถิ่นมีรายได้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เหล่าเทพ

๒...

ในเขตพัทธสีมาของวัดญาณฯ มีจุดนำชมอยู่หลากหลาย จุดแรกคือ “วิหารเซียน”

จากอุโบสถวัดญาณฯ ถนนลาดยางทอดผ่านอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ วิหารเซียนมองเห็นแต่ไกลเช่นเดียวกับพระพุทธรูปเขาชีจรรย์ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งจุดหมายนำชม

วิหารเซียนมีชื่อเต็มว่า “เอนกกุศลศาลา” ซึ่งอาจารย์สง่า กุลกอบเกียรติ น้อมเกล้าฯ

ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยโบราณวัตถุและศิลปะวัตถุอันสูงค่าต่าง ๆ ด้านหน้าปรากฏรูปหล่อสำริดของเหล่าเซียนทั้งแปด ซึ่งกำลังข้ามสมุทรเซียนแต่ละองค์ยืนเด่นเป็นสง่าเหนือแท่นวางคล้ายคอยให้พรผู้มาเยือนที่เข้ามาสักการะ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หอแสดงศิลปกรรมไทย
ในวิหารเซียน

เดินเข้าไปภายใน ปรากฏรูปหล่อ
ขนาดใหญ่นับพันชิ้น ซึ่งแทบจะอัญเชิญ
เทพเจ้าจีนมาทั้งสวรรค์ลสมชื่อวิหารเซียน

แต่สิ่งที่น่าตื่นใจยิ่งกว่าคือ รถม้าสำริด
และรูปปั้นหุ่นทหารดินเผาแบบต่าง ๆ ที่
ยกมาจากสุสานของจีนซึ่งขุดได้ เมืองซีอาน
โดยตรง ซึ่งทางรัฐบาลจีนมอบให้อาจารย์ส่ง่า
เพื่อเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน

ด้านข้างยังมีงานศิลปะทั้งภาพวาด
อักษรจีน เครื่องปั้นดินเผา เครื่องโลหะสำริด
และโบราณวัตถุล้ำค่ามากมาย

ถัดจากวิหารเซียนคือพระพุทธรูป
เขาชีจอร์จ

เขาชีจอร์จ ประกอบด้วย หินอ่อน
เคล็กซีลิกेट หินรูปเลนส์ขนาดด้วยหินฟิลาโด
หินขนวน และหินเมตาเซิร์ต ในอดีตเขาชีจอร์จ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระพุทธรูปมหาชีวิตมณฑลโมกาสศาลา

ถูกกระเปิดจากการให้สัมปทานไปกว่าครึ่ง สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเสียดายและทรงดำริ ที่จะอนุรักษ์เขาภูนี้ไว้ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ สร้างพระพุทธรูปแกะสลักบนหน้าผาด้านที่ เหลือรอดจากการสัมปทาน

พระพุทธรูปที่แกะสลักอยู่บนหน้าผา มีพระนามว่า “พระพุทธรูปมหาชีวิตมณฑล ศาลา” เป็นพระพุทธรูปประทับนั่งปางมารวิชัย เลียนแบบพระพุทธรูปวราขบพิตร ศิลปะสุโขทัย ผลมลันนา ขนาดความสูง ๑๐๙ เมตร หน้าตัก กว้าง ๙๐ เมตร ซึ่งทุกวันนี้เป็นศูนย์รวมศรัทธา อีกแห่งในจังหวัดชลบุรี

เบื้องหน้าพระพุทธรูปได้เจ็อมเงาเขา ซึ่งจรรยตกแต่งเป็นสวนพรรณไม้

จากหมู่มั้ไม่น้อยใหญ่ เมื่อเดินเข้าไป โกล้อมคพระพุทธรูปจะรับรู้ได้ถึงความยิ่งใหญ่ ภาพตรงหน้าทำให้สำนึกในใจได้ว่า อุตตาใน ตัวเรานั้นช่างว่างเปล่าและเล็กจ้อยเพียงใด

สำนักงานคณะกรรมการศิลปะและสิ่งของทางวัฒนธรรมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ฝูงวางรอกปล่อย
คืนสู่ป่า

๓...

จากเขาชีจรรย์ ด้านทิศตะวันออก คือพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาชีโอน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริให้เนื้อที่ ๖,๐๐๐ ไร่นี้เป็นแหล่งต้นน้ำ และเป็นเขตอภัยทานห้ามล่าสัตว์

ในปัจจุบัน เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาชีโอน มีหน้าที่เพาะขยายพันธุ์สัตว์ป่า และปล่อยออกหากินได้อย่างเสรี เพื่อวันหนึ่งจะปล่อยกลับคืนสู่ป่า

นอกจากนั้น ที่นี่ยังเป็นสถานที่รับเลี้ยงสัตว์ป่าที่มีที่มาหลายแหล่ง เช่น จากเจ้าของที่เลี้ยงสัตว์ป่าตัวเต็มวัยไม่ได้ หรือไม่ สามารถจัดการกับความดุร้ายขณะเป็นสัตว์ จากการจัดกุมผู้ลักลอบค้าสัตว์ป่า โดยเฉพาะหมิวควายและหมิวหมา ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด ๙๔ ตัว นับเป็นสถานที่เลี้ยงหมิวมากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สำนักงาชอนคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หมีควายในเขตฯ เขาชะโอน

เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการดูแลหมีแต่ละตัวนั้นค่อนข้างสูง ที่นี้จึงจัดโครงการ “พ่อแม่อุปลัมภ์”

ในเขตเลี้ยงหมี ตัวแรกถูกเลี้ยงไว้ใป่บ่อซีเมนต์ขนาดใหญ่ ชื่อ “เจ้าขุน” เป็นหมีดารา ซึ่งมีสองความหมาย

ความหมายแรกคือเป็นหมีของดาราจริง ๆ เพราะเป็นลูกอุปลัมภ์ของตึก-เจษฎาภรณ์ผลดี และความหมายที่สองคือ ขอบทำตัวโดดเด่นเวลาเห็นคน เมื่อเข้าไปใกล้จะรีบลุกจากการนอนกลางวันมาเป็นขอนไม้ เล่นชิงช้า และเดินมาทักทายถึงปากบ่อ

“เจ้าขุน” เป็นหมีที่ค่อนข้างแสนรู้ เพราะเป็นตัวเดียวที่ยังไม่เคยโดนรั้วไฟฟ้าช็อตเลยสักครั้ง เดินมาใกล้รั้วจะหยุดเหมือนรู้ว่าเจ้าลวดเส้นเล็ก ๆ นั้นอันตรายแค่ไหน

ในบริเวณนี้มีกรงเลี้ยงหมีอีกมากมาย แต่ละตัวมีบุคลิกต่างกันไปตามที่มา บางตัวที่โดนทารุณมาในตอนเด็ก ๆ จะค่อนข้างกลัวคนหรือกลายเป็นหมีที่ก้าวร้าว บางตัวอารมณ์ดีเพราะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี

หมีเหล่านี้มีเซตกิจกรรมวัยเด็กที่น่าสงสารมาก หากใครมีเวลาสามารถสมัครเป็นพ่อแม่อุปลัมภ์ หรือจะบริจาคโดยไม่ระบุตัวหมีก็ได้ รับรองว่าได้ทั้งบุญและความสบายใจกลับบ้าน

ตามรอยเท้าพ่อ In My Father's Steps

ในหลวงและสมเด็จพระราชินีทรงมีพระกรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้มีโครงการตามรอยเท้าพ่อฯ เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของในหลวงและสมเด็จพระราชินีที่มีต่อปวงชนชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเกษตรและปศุสัตว์ ซึ่งโครงการตามรอยเท้าพ่อฯ นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป ได้มีโอกาสเรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตของในหลวงและสมเด็จพระราชินีในด้านการเกษตรและปศุสัตว์ โดยโครงการตามรอยเท้าพ่อฯ นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป ได้มีโอกาสเรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตของในหลวงและสมเด็จพระราชินีในด้านการเกษตรและปศุสัตว์

MAHABODHI
พระบรมราชานุสาวรีย์
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ

MAHABODHI
พระบรมราชานุสาวรีย์
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ

MAHABODHI
พระบรมราชานุสาวรีย์
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ

MAHABODHI
พระบรมราชานุสาวรีย์
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ

นิทรรศการตามรอยเท้าพ่อ

๔...

จากเขาชีโอน ข้ามไปยังทิศตะวันออกทะเลอ่าวไทย พิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยา เกาะและทะเลไทยตั้งอยู่ที่ตำบลแหลมสรา อำเภอสัตหีบ

มองจากระยะไกล นึกว่าเป็นเรือสอร์ติรม หน้าผา เพราะอาคารพิพิธภัณฑสถานหลังเรียงตัวลดหลั่นบนหน้าผาอย่างสวยงาม

พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งมีพระราชกระแสแนะแนวทางในการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยในโอกาสนั้น มีพระราชดำริความว่า "ตามเกาะต่าง ๆ มีพืชพรรณอยู่มาก แต่ยังไม่

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

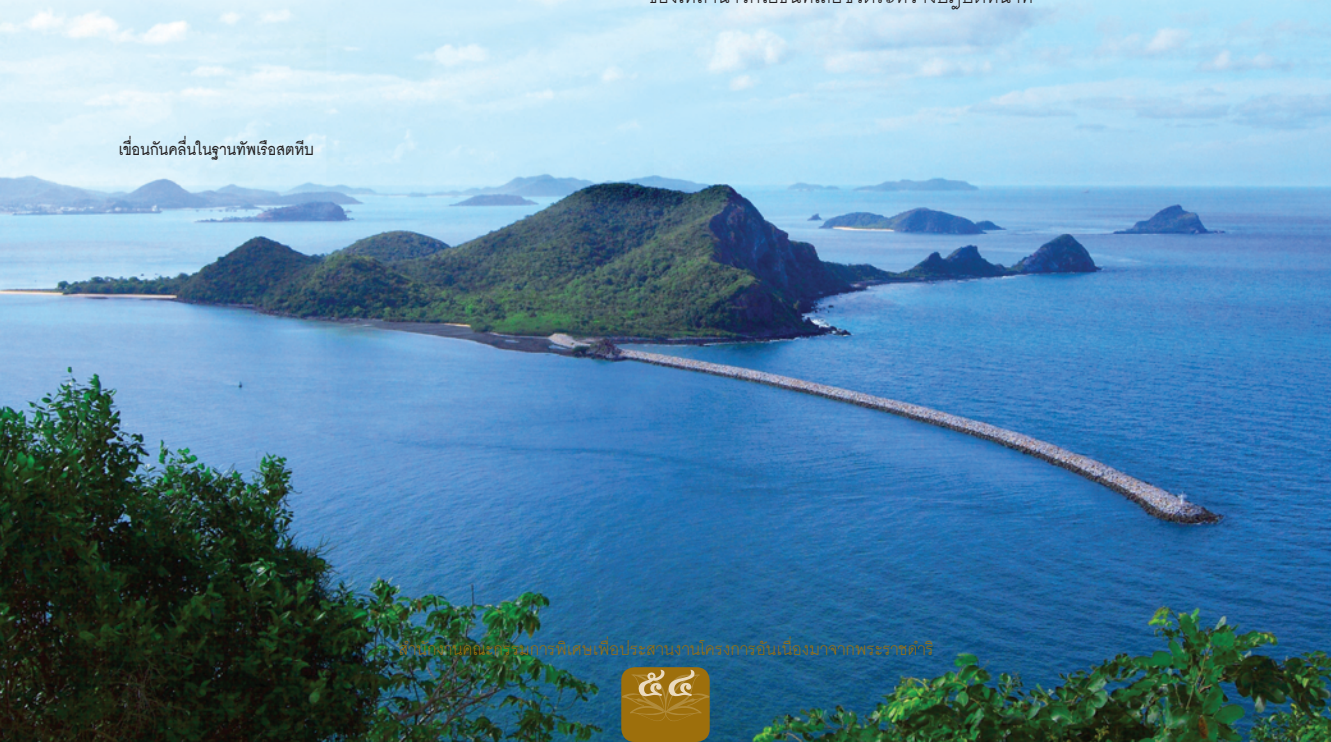
ผู้สนใจเท่าไร จึงน่าจะมีการสำรวจพืชพรรณตามเกาะด้วย” โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จึงเกิดขึ้น

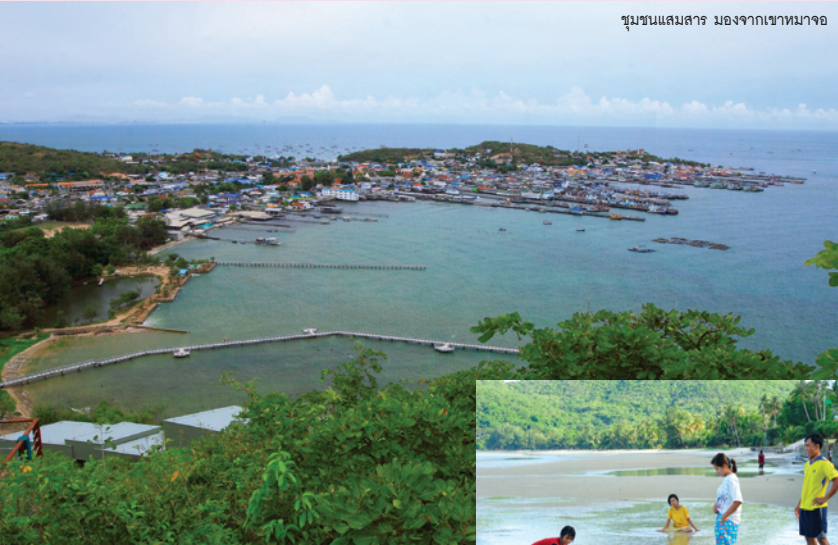
กองทัพเรือสนองพระราชดำริด้วยการสร้างพิพิธภัณฑ์ ภายในจัดแสดงเรื่องราวทางทะเลทั้งด้านธรณีวิทยา ประมง และด้านพฤกษศาสตร์ทางทะเล นอกจากนี้ยังจัดแสดงข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกองทัพเรือ

หากเดินขึ้นไปบนยอดเขาหมาจอก จะมองเห็นชุมชนแสมสาร เกาะต่าง ๆ และเวียงอ่าวอันงดงามเบื้องล่าง

ลงจากเขาหมาจอกจุดนำแวะในลัดที่บ่ออีกจุดคือ หาดเตยงาม หาดเตยงาม ตั้งอยู่ในหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ที่ได้ชื่อนี้เพราะบริเวณชายหาดมีต้นเตยทะเลขึ้นอยู่หนาตา ปกติหาดนี้เป็นที่พักผ่อนของครอบครัวทหารเรือและประชาชนทั่วไป สุดหาดมีอนุสาวรีย์ที่ระลึกถึงวีรกรรมของเหล่านาวิกโยธินที่เสียชีวิตระหว่างปฏิบัติหน้าที่

เขื่อนกันคลื่นในฐานทัพเรือสัตหีบ

ชุมชนแสมสาร มอจากเขาหมาจ้อ

พระองค์พระราชทานหางเสื่อเรือพระที่นั่ง “เวคา” ให้สมคมเรือใบแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ใช้นอมเป็นรางวัลวันันตร์ แก่ผู้ชนะการแข่งขันเรือใบทางไกลตั้งแต่ปี ๒๕๐๙ บนขายหาดยังมีมือนุสวารียี่ซึ่งสร้างเพื่อระลึกถึง เหตุการณ์ดังกล่าว

สำหรับนักกีฬาทั่วไป การเล่นเรือใบระยะทางไกลคือความท้าทาย ทว่าสำหรับพระองค์แล้ว ความหมายคงมีมากกว่านั้น

การเล่นเรือใบจากประจวบคีรีขันธ์ มาถึงชลบุรี ความสำคัญคงไม่ใช่เพียงระยะทางสำหรับราษฎรของพระองค์ การมี “นักกีฬาตัวอย่าง” จะทำให้เขาเกิดแรงบันดาลใจ มีความมุ่งมั่นที่จะก้าวไปถึงจุดหมาย

ไม่ว่าในเกมส์กีฬาหรือในการดำเนินชีวิต

ด้านหลังอนุสาวรีย์เป็นพิพิธภัณฑ์นาวิกโยธิน ภายในจัดแสดงอาวุธ ยุทการ เครื่องแต่งกาย และห้องบรรยายให้ความรู้แก่ผู้สนใจ
ที่ปลายอ่าวด้านใต้เป็นที่ตั้งศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ซึ่งตั้งอยู่บนยอดเขา บนนั้นสามารถมองเห็นตัวอ่าวโดยรอบได้กว้างไกล หนึ่งในนั้นคือ อ่าวเตยงาม
ย้อนเวลากลับไป อ่าวเตยงามเคยรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ครั้งทรงเรือพระที่นั่งขนาด ๑๓ ฟุต ชื่อ “เวคา” จากหน้าวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาถึงที่นี่ด้วยเวลารวม ๑๗ ชั่วโมง

ครอบครัวสุขสันต์

मारือจากดงคดง

นาวชิราวุธ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คู่มือเดินทาง

เดินทางไปโครงการพัฒนาพื้นที่รอบวัดญาณฯ ใช้ถนนสุขุมวิท (บางนา-ตราด) ผ่านจังหวัดชลบุรีและพัทยา ถึงหลักกิโลเมตรที่ ๑๖๐ เลี้ยวซ้ายราว ๘ กิโลเมตรจะถึงวัดญาณฯ พระพุทธรูปเขาชีจรรย์และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาชีโอนอยู่ในบริเวณเดียวกัน โทรศัพท ๐ ๓๘๒๓ ๗๖๕๒

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาเกาะและทะเลไทย จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางมอเตอร์เวย์ไปยังอำเภอสัตหีบ เมื่อถึงทางแยกตรงโรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ใช้เส้นทางไปท่าเรือ

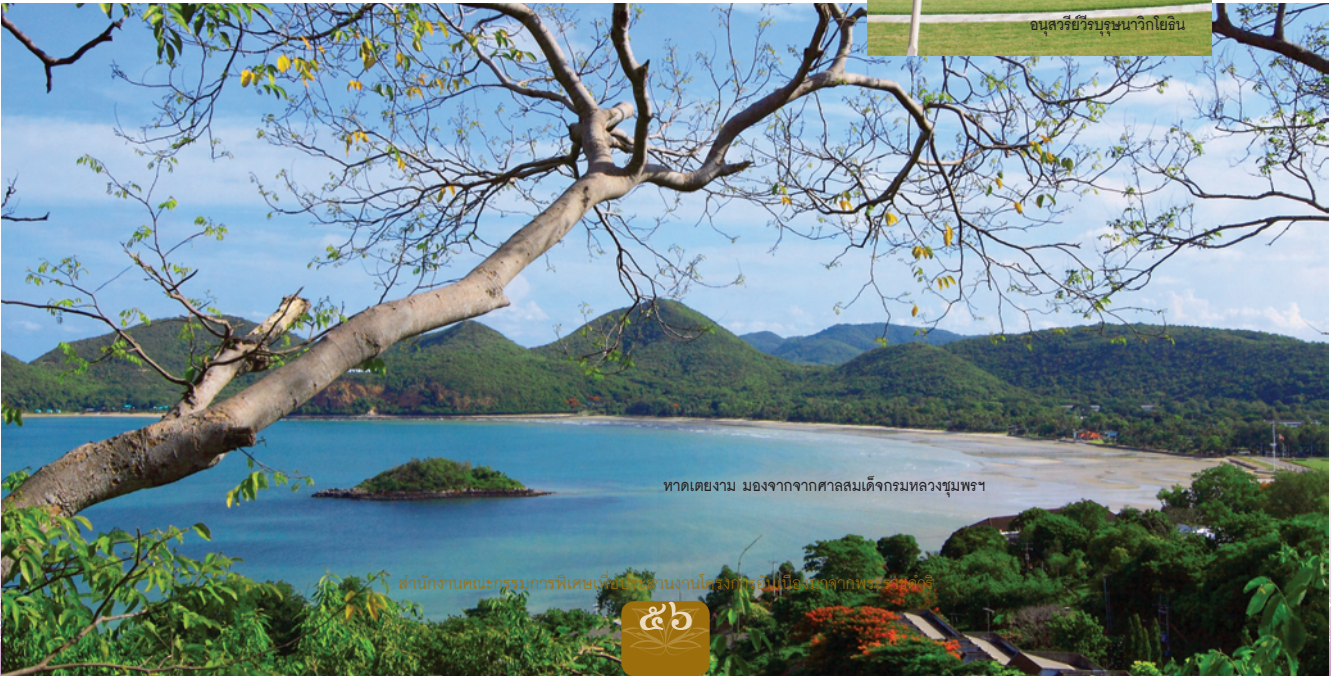
จุกเสม็ด ถึงค่ายพระมหาเจษฎาราชเจ้าเลียวซ้าย มีป้ายบอกทางไปยังพิพิธภัณฑ์เป็นระยะ

หากใช้ถนนสุขุมวิท ขับรถผ่านพัทยา บางเสร่ สัตหีบ ถึงสี่แยกกิโลสิบ (โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์) แยกขวาไปท่าเรือจุกเสม็ด ถึงค่ายพระมหาเจษฎาราชเจ้า มีป้ายบอกทางเลียวซ้ายไปพิพิธภัณฑ์ สอบถามข้อมูล โทรศัพท ๐ ๓๘๕๓ ๒๕๗๑, ๐ ๓๘๕๓ ๒๕๗๓ เว็บไซต์ www.tis-museum.org

หาดเตยงาม ใช้ถนนสุขุมวิท เข้าเขตอำเภอสัตหีบให้สังเกตโรงเรียนสิงห์สมุทร ใกล้เคียงคือ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน สอบถามข้อมูล โทรศัพท ๐ ๓๘๓๓ ๔๑๘๘, ๐ ๒๕๗๕ ๗๓๘๐ ต่อ ๐๖๒ ๖๕๐๙

อนุสรณ์วีรบุรุษนาวิกโยธิน

หาดเตยงาม มองจากจากศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ป่าโกงกางวัยเด็ก

จันทบุรี ในน้ำมีป่า ในนามีกุ้ง

๑...

ทางเดินไม้ทอดยาวเข้าไปในป่าชายเลน
อ่าวคู้งกระเบน แสงแดดส่องลอดลงมาเป็นลำ
ลมทะเลพัดยอดโกงกางเอนลู่ท่าลม

ยิ่งทางเดินทอดลึกเข้าไปต้นโกงกาง
ค่อย ๆ สูงขึ้น จากที่มีความสูงไม่ถึงสิบเมตร
ยามนี้แต่ละต้นสูงร่วมสามสิบเมตรแล้ว

จากคำบอกเล่าของ ระวีโรจน์
เจ้าหน้าที่ประจำอ่าวคู้งกระเบนฯ ป่าโกงกาง
ช่วงแรกนั้นเป็นป่าปลูก ส่วนด้านในที่แต่ละต้น
สูงเจียดสามสิบเมตรนี้เป็นโกงกางธรรมชาติ
ซึ่งเหลือรอดจากการแผ้วถางทำฟืน ทำนากุ้ง

ตรงจุดกึ่งกลางของป่าชายเลนอัน
สมบูรณ์ ต้นเสมยักษ์ต้นหนึ่งถูกทางเดินไม้
ล้อมไว้โดยรอบ ลักษณะของมันเหมือนผ่าน
ลมผ่านฝนมายาวนาน เชื่อว่าอาจเป็นต้นไม้
ที่มีอายุมากที่สุดในป่าชายเลนนี้ จนถูกเรียกว่า
“ปู่เสมอ”

สะพานแขวนเล็ก ๆ ข้ามผ่านป่าปลูก
อีกผืนหนึ่ง ซึ่งอายุยังไม่ถึง ๕ ปี ยอดไม้สูง
เลี้ยวสะพานไปไม่มากนัก ปรากฏป้ายให้
ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และความจำเป็นของ
ป่าชายเลนติดอยู่ทั่วไป เข้าประเด็น “พิพิธภัณฑ
ธรรมชาติที่มีชีวิต”

ป่าโกงกางวิษุวัต

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ป่าโกงกางวิญเฒ่า

ระหว่างทาง ทุกครั้งที่เห็นป้ายจะพบผู้มาเยือนหยุดแวะอ่าน เห็นแล้วชื่นใจเห็นคนทำป้าย และชื่นใจเห็นป้ายขายเลนที่มีคนตั้งใจทำความรู้จักกับมัน

ตรงจุดเชื่อมระหว่างป่าปลูกและป่าธรรมชาติมีลานเล่นเปิดโล่งเห็นไกลไปถึงปากอ่าว น้ำกำลังลดเต็มที่ จึงเห็นขายน้ำอยู่ไกลสุดสายตา

สุดท้ายเดินเป็นระเบียบไม้ มีป้ายเขียนเล่าตำนานเกี่ยวกับ “หมูดุดเจ้าแห่งคู้งกระเบน” หรือพญูน ซึ่งเคยถูกชาวบ้านจับได้ในบริเวณนี้ แต่ไม่มีใครเห็นมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๓ แล้ว เพราะหญ้าทะเลซึ่งเป็นอาหารร่อยหรอลงจนแทบไม่มีเหลือ

สะพานแขวนบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปัจจุบันทางศูนย์ฯ กำลังพยายาม
เพิ่มพื้นที่หูก้าทะเลในบริเวณนี้ แม้จะไม่
สามารถทำให้พญูก้ากลับมาได้ แต่ก็พอเป็นที่
อนุบาลไข่และตัวอ่อนของสัตว์น้ำได้อย่าง
แน่นอน

เสียงโกลด์ที่องถึนดังมาแต่ไกล โดย
มีกลุ่มนักท่องเทียวเดินตามเป็นแถว พวกเขา
ดูตั้งใจฟังบรรยายกันทุกคน

ถัดไปเป็นศาลาเล็ก ๆ ไว้บริการ
นักท่องเทียวที่ต้องการพายเรือคายัก เพื่อชม
ป่าชายเลน นับเป็นกิจกรรมที่เข้ากับบรรยากาศ
อย่างดียิ่ง

อ่าวคังกระเบนขามน้ำลง

ทางเดินวกกลับเข้าสู่ป่าโกงกาง
ธรรมชาติอีกครั้ง ะวีโรจน์เดินนำไปดูหอสูง
ที่เพิ่งสร้างเสร็จและยังไม่ได้ตั้งชื่อ เลยถือโอกาส
เรียก “หอโกงกางต้นระบ้า” เพราะนอกจาก
จะสามารถเห็นยอดโกงกางเอนไหวเมื่อต้อง
ลมแล้ว ตัวหอสูง ๒๕ เมตรนี้ก็เอนไหวน้อย ๆ
ตามแรงลมเช่นกัน

ขากลับทางเดินทอดผ่านศาลาเล็ก ๆ
กลางน้ำ มีพวงหอยนางรมแขวนอยู่ ะวีโรจน์
บอกว่า นี่เป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงใช้
หอยคอดักจับแพลงตอนที่เกิดในบ่อเลี้ยงกุ้ง
เพื่อไม่ให้มีปริมาณมากเกินไปจนทำให้น้ำเสีย

นับเป็นกุศโลบายที่แสดงถึง
พระอัจฉริยภาพของพระองค์ในการใช้วิธี
ธรรมชาติจัดการกับธรรมชาติได้อย่าง
แยบยล

ศาลาหอยนางรม

หอโกงกาง
ต้นระบ้า

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒...

พื้นที่ป่าชายเลนเมื่อครั้งเป็นส่วนหนึ่ง
ในโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ฯ นี้มีจุดเริ่มต้นในวันที่ ๒๘
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ เมื่อพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรง
ประกอบพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระ
เจ้าตากสินมหาราช ณ จังหวัดจันทบุรี
และพระราชทานพระราชดำริสั่งแก่ผู้ว่าราชการ
จังหวัดว่า

*“ให้พิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสม จัดทำ
โครงการพัฒนาด้านอาชีพการประมงและ
การเกษตร ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเล และ
จังหวัดจันทบุรี”*

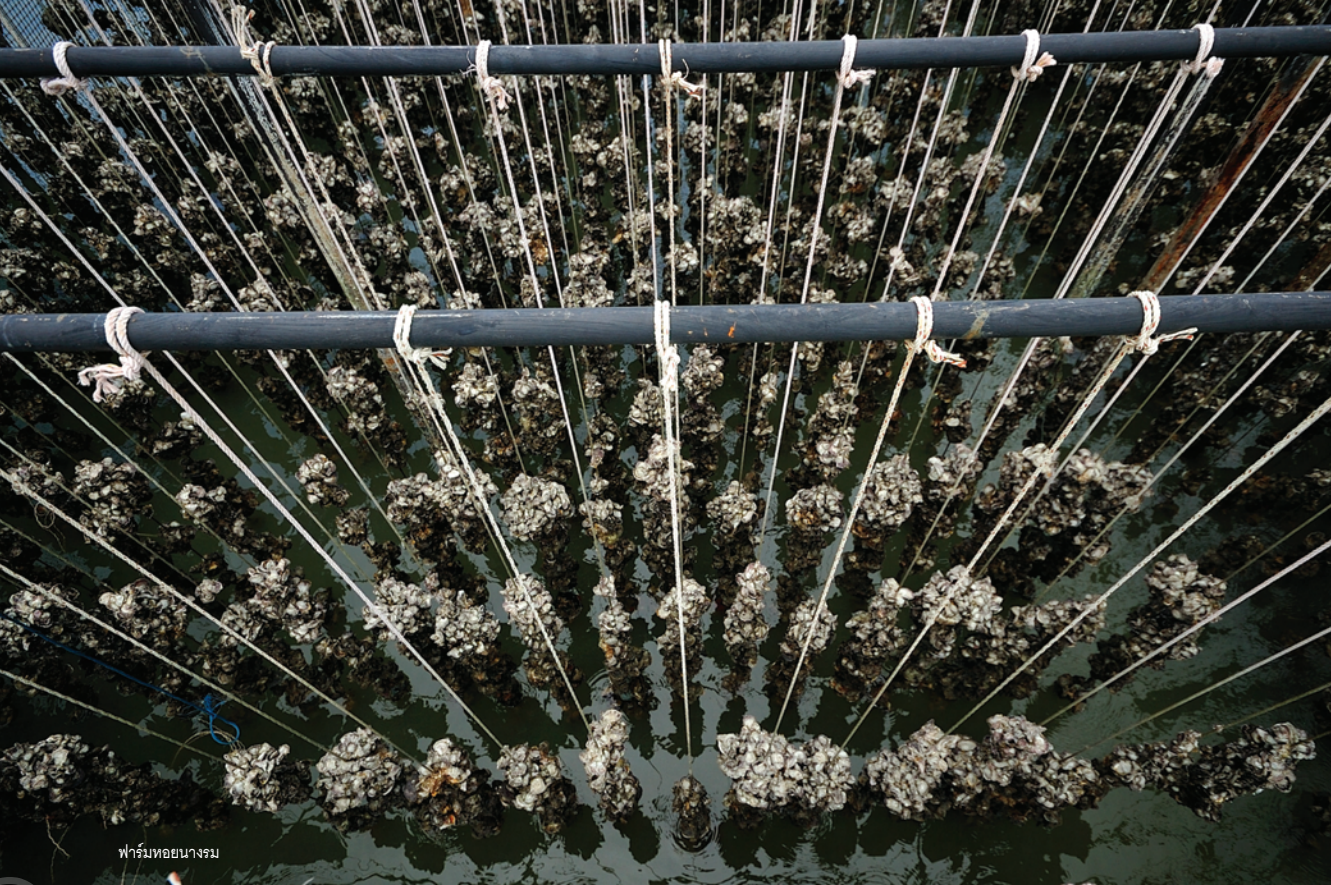
พร้อมกับพระราชทานเงิน ที่ราษฎร
จังหวัดจันทบุรีทูลเกล้าฯ ถวายในโอกาสนั้น
เป็นทุนเริ่มดำเนินการ

ศูนย์ฯ มีพื้นที่ครอบคลุมชายฝั่งทะเล
อ่าวคุ้งกระเบน โดยมีเป้าหมายยกระดับความ
เป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่ พัฒนาอาชีพประมง
พร้อม ๆ กับวางแผนการใช้ทรัพยากรทางทะเล
ให้เกิดประโยชน์และยั่งยืนสูงสุด เช่น อนุรักษ์
ป่าชายเลน รักษาแนวตลิ่งทะเลอันเป็นอาหาร
ของพญานก สร้างแปลงพ่อแม่พันธุ์หอยนางรม
ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างอาชีพให้คนใน
ท้องถิ่นแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมการบำบัดน้ำ
โดยวิธีธรรมชาติอีกทางหนึ่งด้วย

สนับสนุนคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ฟาร์มหอยนางรม

สาม

ทางเดินช่วงต่อมาทอดยาวสู่กระชังปลา ซึ่งเป็นทั้งฟาร์มปลาเก๋าและเพาะพันธุ์หอยนางรม ภาพพวงหอยนางรมนับร้อยนับพันห้อยลอยอยู่ในอากาศนั้น เห็นได้แต่ไกล เพราะยังไม่ถึงเวลาน้ำขึ้น

เมื่อเดินถึงกระชังปลา ผู้ดูแลออกมาพร้อมกับปลาทรายสองสามตัวในมือ เมื่อเขาทันปลาทรายสด ๆ แล้วโยนลงไป เสียงน้ำที่เกิดจากสัตว์น้ำตัวเื่องฟุ้งขึ้นมายับเยียดก็ดังขึ้นในทันที ปรากฏกลมเสียดวงขนาดประมาณ ๒ เมตร ว่ายนไปมา

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คนดูแลบอกว่า กระชังปลานี้นอกจากจะเลี้ยงเพื่อขายแล้วยังเป็นแหล่งสาธิตและให้ความรู้แก่ชาวประมงที่ต้องการคำแนะนำในการประกอบอาชีพ

ขณะที่ใครหลายคนยังติดใจภาพฉลามจับทางปลาซ่อนทะเลอยู่ ะวีโรจน์ก็ชวนเดินทางไปพิพิธภัณฑสัตว์น้ำอ่าวคุ้งกระเบน ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากศูนย์ศึกษาฯ เท่าไรนัก

นักวิจัยด้านงานประมงกำลังตรวจกระชังเลี้ยงปลา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและวิทยาศาสตร์

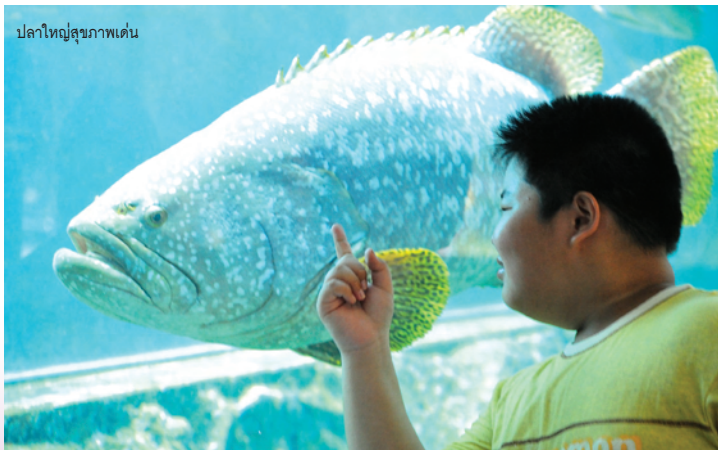
ปลาเล็กปลาน้อยที่ถูกจัดแสดงภายในได้รับการดูแลอย่างดี มีทั้งตัวขนาดเล็กที่แสดงปลาแยกเป็นประเภท และแท่งค้ำน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งสามารถเดินลอดผ่านได้ จุดนี้ถือว่าได้รับความสนใจจากผู้เข้าชม เพราะมีปลาใหญ่ทั้งกระเบนราหู ปลาหมอตะเล และฉลาม

วันนี้ปลาโถมงมดูสวยที่สุด ผิวลีทองเคลือบรุ้งมลิ้งเมลิองและจิ๋วคิรบิที่ยาวกว่าตัวสองเท่าของมันช่างน่าดูเสียจริง

นับเป็นอีกหนึ่งจุด “น่าดู” ของอ่าวคู้กระเบน

ปลาน้อยสุภาพดี

ปลาใหญ่สุภาพเด่น

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติใน
เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่าวคุ้งกระเบน

๔...

ไม่ไกลจากศูนย์ศึกษาการพัฒนา
อ่าวคุ้งกระเบน ๖ เป็นที่ตั้งเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
อ่าวคุ้งกระเบน ซึ่งทำหน้าที่อนุรักษ์และดูแล
ป่าชายเลนควบคู่กัน

พื้นที่เขตห้ามล่าฯ นี้เดิมถูกชาวบ้าน
บุกรุกแผ้วถางไปมาก แต่เมื่อได้รับการอนุรักษ์
และฟื้นฟู ทั้งป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ
ป่าชายหาด และป่าชายเลนค่อย ๆ ฟื้นคืน

ทิวทัศน์เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่าวคุ้งกระเบน

ขณะเดินลัดเลาะขึ้นไปตามความลาดชันของเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ลมทะเลพัดเข้ามาในป่าเป็นระยะพอให้ได้ชื่นใจ ปลายทางคือ จุดชมวิว

ลงจากภูเขาทางเดินทอดออกมาถึงชายหาดเล็ก ๆ ขนาดกระทัดรัดราว ๒๐ เมตร

จากนั้นรอบทางก็ตัดเลาะหาดออกมาเรื่อย ๆ จนถึงทางเดินจุดแรก

ได้แดดอุ่นยามบ่ายนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกที่จะนั่งพักผ่อน กับครอบครัวตรงโขดหินบ้าง ได้ร่มไม้บ้าง ภูมิใจมีความสุขในมุมเล็ก ๆ ของตัวเอง ความสุขท่ามกลางบรรยากาศเรียบง่าย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ฝูงปลาพลวงหิน

๕...

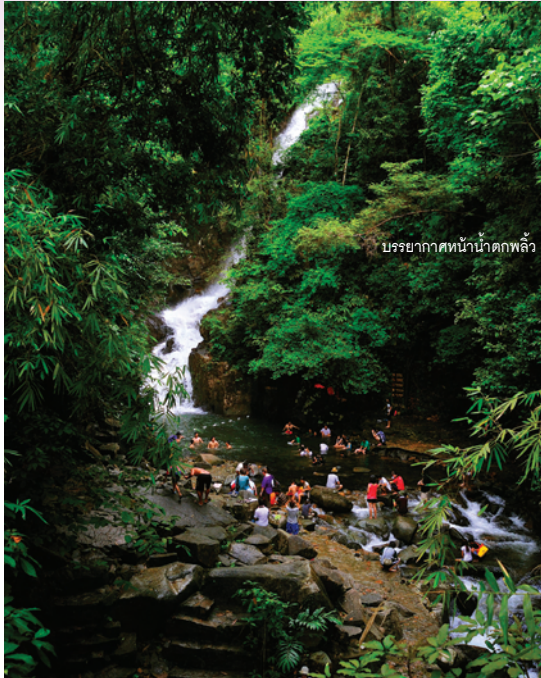
ไม่ไกลจากเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่าว
คุ้งกระเบนเป็นอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว
กล่าวได้ว่า จุดเด่นของอุทยานฯ คือ น้ำตกพลิ้ว
อันงดงามน่าชม

สิ่งที่เป็นจุดเด่นทำให้น้ำตกพลิ้วน่าชม
ที่สุดก็คือ ฝูงปลาพลวงหินนับพันนับหมื่นที่
อาศัยอยู่ที่นี่

ฝูงปลาพลวงหินคุ้นเคยกับคน จน
สามารถลงไปนั่งในน้ำแล้วให้มันเข้ามากิน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

บรรยากาศหน้าน้ำตกพลั่ว

อาหารใกล้ ๆ แต่ยังไม่ถึงทางเข้า ใครหลายคน ก็คงเริ่มหลงรักน้ำตกพลั่ว และเข้าใจว่าเหตุใด ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๕ จึงทรงโปรดน้ำตก แห่งนี้ยิ่งนัก

พระองค์เสด็จเยือนน้ำตกพลั่วหลาย ครั้ง และโปรดเกล้าฯ ให้สร้างอุโมงค์เจดีย์ และพระมิด เพื่อระลึกถึงสมเด็จพระนางเจ้า สุรัสวดีมาลีรัตน์ พระมเหสีอันเป็นที่รัก ตำแหน่งของเจดีย์ นับว่าเป็นจุดชมความงาม ของน้ำตกพลั่วได้ดีที่สุด

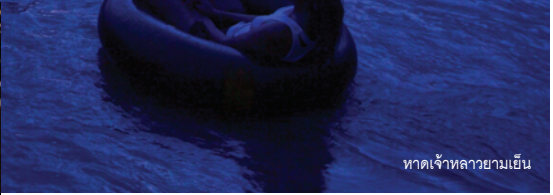
ทางเดินเท้าทอดเข้าไปในป่าร่มรื่น เลาะลำธารจนถึงจุดที่สายน้ำทิ้งตัวจากหน้าผา สูง ๒๐ เมตรสู่แอ่งกว้างเบื้องล่าง แม้แต่ บริเวณซึ่งน้ำแรงแบบนี้ก็ยังมีปลาพลวงหิน อาศัยอยู่จำนวนมาก

นอกจากปลาพลวงหินและน้ำตก อุทยานฯ ยังมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่น่าสนใจ มีน้ำตกน่าชมอื่น ๆ อีก เช่น น้ำตกตรอกนอง น้ำตกคลองนารายณ์ และน้ำตกมะกอกซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกัน

เจดีย์พระนางเจ้าสุรัสวดี

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หาดเจ้าหลาวยามเย็น

ตะวันบ่ายคล้อย ลมอ่อนพัดผ่านเรือนยอดไม้ ท้องฟ้าด้านทิศใต้เริ่มระบายนีลสวยงาม จากน้ำตกพลิ้ว ใช้เวลาเดินทางไม่นาน ก็ถึงหาดเจ้าหลาว จุดท่องเที่ยวยอดนิยมของคนเมืองจันทร์

แม้จะเป็นวันธรรมดา ทว่า ตามชายหาดมีคนมาพักผ่อนหนาตา แต่หาดเจ้าหลาวมีชายหาดทอดยาวจากอ่าวคู้กระเบนจดปลายแหลมด้านตะวันออก ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ต้องแย่งพื้นที่กันมากนัก ต่างกลุ่มต่างก็กระจายกันไปหามุมสงบของตน

ผืนทรายเม็ดละเอียดอาบอาบด้วยแสงสีส้มของดวงอาทิตย์ ยิ่งทำให้หาดเจ้าหลาวดูมีเสน่ห์มากขึ้นไปอีก

หาดเจ้าหลาวนั้นเชื่อมต่อมาจากคู้กระเบน ทอดโค้งมาจดปลายแหลมด้านตะวันออกของทะเลจันทบุรี เรียกได้ว่า ทั้งเจ้าหลาวและอ่าวคู้กระเบนคือ ชายหาดแห่งเดียวกัน ในวันนี้ ทั้งสองอ่าวไม่เพียงเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นเว็จอ่าวซึ่งมีชายหาดงดงาม ทว่าในอีกแง่มุมหนึ่ง ทั้งสองอ่าวคือ “บ้าน” อันอบอุ่นของผู้คนมากมาย เป็น

บ้านที่ได้รับความดูแลและค่อย ๆ พื้นดินความอุดมสมบูรณ์

เป็นบ้านอันปลอดภัยของบรรดาสัตว์ทะเลทั้งหลาย

คู่มือเดินทาง

จากตัวเมืองจันทร์ เดินทางไปศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ โดยถนนท่าแฉลบ ออกจากตัวเมืองประมาณ ๕ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๑๔๗

แสงสุดท้ายยามทาคูคนและหาดเจ้าหลาว

ผ่านค่ายเนินวงไปยังอำเภอท่าใหม่ จากนั้นใช้ถนนท่าใหม่-อ่าวคู้งกระเบน

จากสี่แยกหนองนาฬิกา ผ่านโครงการชลประทานจันทบุรี บรรจบกับทางหลวงหมายเลข ๓๓๙๙ หากเลี้ยวซ้ายไปราว ๑๕ กิโลเมตรจะถึงศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคู้งกระเบนฯ ถัดไปจะเป็นหาดเจ้าหลาวและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่าวคู้งกระเบน

ถนนเลียบบทะเลเส้นนี้ยังเป็นทางลัดไปสู่อุทยานฯ น้ำตกพลั่วได้ด้วย หรือไม่ก็ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓ (ถนนสุขุมวิท) ถึงหลักกิโลเมตรที่ ๓๔๗ เลี้ยวซ้ายราว ๒ กิโลเมตรจะถึงที่ทำการอุทยานฯ

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานภาคกลาง เขต ๔ (ระยอง-จันทบุรี) โทรศัพท์ ๐ ๓๘๖๕ ๕๔๒๐-๑, ๐ ๓๘๖๖ ๔๕๘๕ หรือ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคู้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี โทรศัพท์ ๐ ๓๙๓๘ ๘๑๑๗-๘ www.fisheries.go.th/cf-kung-krabaen

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำนักงาน นปธ.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
๗๘ ทำเนียบรัฐบาล โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (เดิม) ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๐ ๖๑๙๓ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๖๒๐๖ <http://www.rdpb.go.th>